

Europska
komisija

PANORAMA

Fokus na europsku regionalnu i urbanu politiku

PROLJEĆE 2020. / br. 72

Mađarska se okreće prema svjetlijoj budućnosti

POVJERENICA
FERREIRA
VRAĆA SE
REGIJAMA

INTERREG:
PREKOGRANIČNA
SURADNJA

PANORAMA

SADRŽAJ

UVODNI ČLANAK: Elisa Ferreira, europska povjerenica za koheziju i reforme	3
RAZGOVOR: Povjerenica Ferreira govori o svojim nastojanjima u izazovnoj novoj ulozi	4
ISPORUKA U REGIJAMA: istaknute su 34 regionalne komunikacijske kampanje.....	8
TOČKE PODATAKA: procjene kohezijske politike pokazuju razlike u državama članicama.....	10
INTERREG: slavimo 30 godina prekogranične suradnje	12
RAZGOVOR: Kostas Raftopoulos o ulozi jačanja izgradnje administrativnog kapaciteta.....	20
CATCHING-UP REGIONS: strategije i politike za pomoć regijama EU-a koje zaostaju	22
YOUTH4REGIONS: mlada novinarka izvještava o svom nedavnom putovanju u Porto kako bi sudjelovala na CITIES Forumu	26
MAĐARSKA: izrada ambicioznih planova za ulaganje u pametniju, konkurentniju i održivu budućnost	28
ESIF: financijskim instrumentima udvostručuju se ulaganja u projekte	36
NOVOSTI UKRATKO	37
HIT: novi alati programa Interreg namijenjeni osiguravanju usklađenog pristupa učinkovitoj provedbi programa	38
EU DATATHON 2020: prijavite se sada i osvojite udio u nagradnom fondu od 100000 EUR.....	41
SVOJIM RIJEČIMA: angažman regije Baltičkog mora radi promicanja suradnje i pionirskih aktivnosti.....	42
PROJEKTI: profili uspješnih projekata iz Češke, Hrvatske, Srbije, Estonije i Njemačke	43

4

12

23

26

28

44

UVODNI ČLANAK

Moramo se držati zajedno unatoč socijalnom distanciranju: ovo je kohezija, ovo je Europa

Europa i svijet suočavaju se s najgorom nezapamćenom krizom koja ugrožava naše zdravlje i zdravlje naših najmilijih. Prijeti našem gospodarstvu i našoj koheziji i spremnosti da se protiv krize borimo zajedno kao Europljani.

U tom kontekstu bit ću vrlo jasna: kohezijska politika mora odgovoriti na taj izazov. Moramo djelovati odmah: ne možemo se skrivati iza procesa i postupaka dok Europljani umiru.

S ponosom mogu reći da već odgovaramo na taj izazov. Europska komisija pripremila je niz hitnih mjera po nazivom Investicijska inicijativa za odgovor na koronavirus (CRII) koje su odobrili Vijeće i Europski parlament. Sve to učinili smo u samo tri tjedna.

Brza priprema i donošenje inicijative CRII sami po sebi su rekord. No usredotočimo se na same mjere koje su revolucionarne. Njima se odmah osiguravaju sredstva iz različitih oblika nepotrošenih sredstava strukturnih fondova (na primjer, ovogodišnje predfinanciranje). Novac je već dostupan za tri hitne potrebe: medicinsku opremu za spašavanje života, podršku malim i srednjim poduzećima u održavanju njihova poslovanja i podršku radnicima da zadrže svoje plaće. Istodobno, područje primjene Fonda za solidarnost prošireno je i na zdravstvene krize.

Te su mjere već na snazi. Posebna nova radna skupina i timovi pojedinih zemalja aktivno pomažu državama članicama u njihovoj provedbi. Pozivam sve kohezijske programe da ih odmah i maksimalno iskoriste.

No ne stajemo ovdje. Komisija je poslušala Europski parlament i nacionalne i regionalne vlasti te 2. travnja predložila novi niz mjera CRII+. Njima se omogućuje maksimalna moguća fleksibilnost: prijenosi među svim kohezijskim fondovima, među regijama i među ciljevima politike. Kako bismo olakšali brzu provedbu, omogućujemo stopu sufinanciranja sredstvima EU-a u iznosu od 100% i pripremamo maksimalno administrativno pojednostavljenje.

Živimo u nezapamćenim vremenima koja zahtijevaju nezapamćeni odgovor. Možda jest zastrašujuće, ali nadu mi daje povijest kohezijske politike. EFRR je osnovan kao odgovor na naftnu krizu i posljedice bankrota, industrijskog pada i nezaposlenosti. Kohezija je tada odgovorila na izazov – a to možemo učiniti i danas.

Ovo je trenutak koji se događa jednom u generaciji. Vaše profesionalno usavršavanje i iskustvo pripremili su nas za ovaj trenutak. Pokažimo Europi – i svijetu – što kohezijska politika može učiniti. Iskoristimo svaki dostupan euro iz kohezijske politike da bismo bili ključne promjene, pomogli pri upravljanju krizom sada i podržali oporavak u narednim godinama. Pokažimo što znači biti Europljanin: bez obzira na krizu, niti jedna osoba, niti jedna regija neće zaostajati.

Sastat ćemo se ponovo – nadam se uskoro. U međuvremenu, želim vam uspjeh u poslovanju jer on je od ključne važnosti. No prije svega, vama i vašim najmilijima želim da budete na sigurnom i dobrog zdravlja. ■

Elisa Ferreira

Europska povjerenica za koheziju i reforme

RAZGOVOR S POVJERENICOM

Povratak korijenima regionalnog razvoja

Povjerenica Ferreira dijeli svoja razmišljanja o novoj ulozi u GU REGIO s urednikom časopisa Panorama Simonom Littonom

Nakon gotovo četiri godine u banci Banco de Portugal – i Nadzornom odboru ECB-a – nova povjerenica za koheziju i reforme Elisa Ferreira vraća se svojoj prvoj ljubavi: razvojnim projektima i upoznavanju ljudi čiji se živote njima nastoji promijeniti.

Kako ste reagirali kad Vam je predloženo mjesto povjerenice za koheziju i reforme?

Bila sam jako sretna jer sam se, uzmem li u obzir čime sam se sve bavila, osjećala kao da se vraćam kući, nečemu što mi je vrlo drago. Svoju sam profesionalnu karijeru započela u akademskoj zajednici i kao državna službenica gdje sam se bavila pitanjima regionalnog

razvoja. Od 1988. do 1992. radila sam u jednoj od regija u javnoj agenciji kao potpredsjednica Komisije za koordinaciju sjeverne regije Portugala. Kasnije sam postala ministrica za zaštitu okoliša, a zatim ministrica za planiranje. Sva ta pitanja su mi vrlo bliska.

Je li Vam trebalo vremena da se prilagodite ili Vam se činilo da možete odmah krenuti punom snagom?

Ne bih to rekla s obzirom na to da se duže vrijeme nisam bavila tom temom. Bila sam zastupnica u portugalskom i u Europskom parlamentu od 2002. do 2004., odnosno od 2004. do 2016. Bila sam članica Odbora i kasnije viceguvernerka Središnje banke Portugala od 2016. Dakle prebacila sam u zakonodavstvo, i kasnije u bankarski nadzor, a to su mnogo suhoparnija, apstraktnija područja koja se bave pravilima, a ne ljudima ili razvojem na terenu.

Volim izaći na teren i vidjeti što se tamo događa kako bih razumjela i pokušala promijeniti stvari. Regionalni razvoj i kohezija te reforme omogućuju mi veći angažman kako ne bih bila toliko izdvojena od posljedica onoga što činimo. Volim vidjeti učinak našeg rada.

Sada su se pitanja promijenila. Ali još uvijek vidim kontinuitet iz vremena kada mi je to bio glavni posao.

Funkciju ste preuzeli u izazovnim vremenima, uz pregovore o proračunu koji su u tijeku, a koje komplicira Brexit. Mislite li da bi dionici trebali biti zabrinuti zbog prijetnji budućnosti politike?

Da, svi moramo biti zabrinuti jer ćemo, budemo li kohezijsku politiku uzimali zdravo za gotovo, napraviti veliku pogrešku. Kohezijska politika od apsolutne je ključne važnosti za funkcioniranje

“ ... ako uzimamo kohezijsku politiku zdravo za gotovo, radimo veliku pogrešku. Kohezijska politika od apsolutne je ključne važnosti za funkcioniranje unutarnjeg tržišta i cijelog modela koji smo stvorili. ”

unutarnjeg tržišta kao i cijelog modela koji smo stvorili. Taj se model temelji na slobodnoj konkurenciji. Ako se slabe regije natječu s najrazvijenijima bez ikakvih prepreka poput trgovinskih prepreka, mogućnosti devalvacije valuta ili mehanizama za zaštitu – kao što je to bio slučaj prije nastanka EU-a – odnosno, ako govorimo o slobodnoj konkurenciji, tada pobjednik uzima sve. Stoga je suština ovog projekta da se, iako želite da konkurencija bude pravilo, njime osigura određena podrška poticanju konvergencije najslabijih partnera.

Ta se načela sada dovode u pitanje. Vodi se grozna rasprava o tome tko dobiva, a tko gubi na 1 % ukupnog bogatstva. Ne govorimo građanima koliko svaka zemlja dobiva sudjelovanjem u zajedničkom projektu, od mogućnosti prodaje svim drugim partnerima, prava glasa u teškom globaliziranom svijetu. Zaboravljamo građanima objasniti gospodarske prednosti ovog projekta.

Proračun je po definiciji mehanizam za preraspodjelu. To je neophodno za funkcioniranje svakog društva. Proračun nije instrument gdje dobivate ono što uložite. Moramo bolje objasniti *raison d'être*, razlog zbog kojeg imamo te mehanizme i što s njima činimo.

Kad su potvrdili moj odabir, pitala sam službu GU REGIO koliki je iznos prijevara u usporedbi sa svim sredstvima kojima

upravljamo. Rekli su da iznosi 0,86 %, što se ne podudara s mišljenjem građana jer mediji temi prijevara daju tako važnu vidljivost.

Naravno, moramo biti vrlo strogi kad je riječ o prijevarama, ali o tome ne smijemo govoriti bez spominjanja njihove relativne važnosti i bez koncentriranja na preostalih 99%. Mislim da ne bismo trebali izgubiti kontekst onoga o čemu raspravljamo, bilo da je riječ o proračunu ili dimenziji prijevara, mislim da trebamo biti vrlo oprezni da ne učinimo više štete nego koristi i izbjegnemo rasprave koje se vode na marginama onoga o čemu bismo trebali raspravljati.

Predsjednica Ursula von der Leyen najavila je neke glavne ambicije kad je Komisija preuzela dužnost, osobito Zeleni plan i Strategiju za digitalnu Europu. Kako će kohezijska politika pridonijeti ostvarenju tih ciljeva?

To je glavni cilj i novi model rasta za Europu. Instrumenti koje moramo isporučiti uglavnom su kohezijski fondovi, „stari” fondovi kojima se promiče konvergencija. Doista, kohezijska politika već ostvaruje i nastaviti će ostvarivati upravo te ciljeve u projektima koje predlažu korisnici, regije i općine.

Povjerenica Ferreira s premijerom Portugala Antónioom Costom (lijevo) i povjerenikom za proračun tijekom samita „Prijatelji kohezije” Johannesom Hahnom održanog 1. veljače 2020. u Beji, Portugal

Most preko rijeke Minho povezuje Tui u Španjolskoj i Valençu do Minho u Portugalu

Ako ćete organizirati svoj interni prijevozni sustav, ne možete ga organizirati na temelju onečišćujućih, starih tehnologija, čak i ako radite u regiji koja jako zaostaje.

Ako želite podržati MSP-ove, morate se okrenuti budućnosti i digitalnoj podršci. Na digitalne projekte poput uvođenja širokopojasne mreže u najudaljenijim regijama kako bismo premostili razlike u konkurentnosti između njih i velikih središta već je utrošeno 20 milijardi EUR.

Mnogo je primjera gdje su ova dva cilja – digitalni i zeleni – već uklopljeni u postojeći financijski okvir. Ali u sljedećem ćemo ih okviru ojačati. Komisija je već predložila izdvajanje sredstava za takve projekte. Mi se moramo pobrinuti da najslabiji partneri, bilo da je riječ o ljudima, radnicima, MSP-ovima, općinama ili regijama, ne zaostaju u tehnologiji i potrebnoj većoj učinkovitosti. Kako bi to učinili, moraju biti zeleni.

Posebnu pozornost posvećujemo i onim regijama koje prelaze na gospodarstvo bez ugljika ili usvajaju ekološki prihvatljiviju strategiju. Neke od njih gotovo u

potpunosti ovise o poslovima i aktivnostima povezanim s ugljikom ili industrijama kojima se ispušta ugljik. Uz pristup regionalnim i socijalnim fondovima te regije dobivaju dodatnu podršku kroz Fond za pravednu tranziciju kako bi im se pomoglo u ovim specifičnim, vrlo ozbiljnim slučajevima.

Ranije u svojoj karijeri bili ste uključeni u provedbu projekta Interreg u Portugalu tako da imate neko konkretno iskustvo na terenu. Kakvim smatrate svoj odnos kao povjerenice s različitim akterima na različitim razinama?

Kao potpredsjednica Komisije za koordinaciju sjeverne regije Portugala sudjelovala sam u jednom od prvih projekata suradnje koje je financirao i podržao Interreg. Projekt je uključivao sjever Portugala, regiju s oko 3,8 milijuna stanovnika, i Galiciju u Španjolskoj koja je otprilike jednake veličine.

Bile su to, i još uvijek jesu, vrlo mlade periferne regije s mnogo MSP-ova i puno vrlo aktivnih ljudi. Ipak, razdvojene su

umjetnom granicom. Ali to je bio život prije EU-a – mnogo se toga promijenilo njihovim pristupanjem EU-u. Jedna od promjena bio je odnos između dvije zemlje i dvije regije te smo tako započeli suradnju s tijelom Xunta de Galicia.

Shvatili smo da postoje ogromni razlozi za suradnju. Počeli smo s infrastrukturom, mostovima, cestama i okolišem.

Jako sam zadovoljna što su granice sada mjesta na kojima se održavaju projekti, mjesta komunikacije, mnogobrojnih aktivnosti. Naravno, mislim da to trebamo malo racionalizirati jer imamo puno projekata i programa za suradnju. Moramo biti selektivniji. No sjajno je da ljudi svoje susjede sada smatraju partnerima i sugrađanima, a ne strancima. Međusobno se poznaju i mogu komunicirati. Smatram da je to od apsolutne važnosti kako bi Europa bila Europa.

Možete li nam ispričati o svom iskustvu i planovima za posjete projektima te općenito o važnosti komunikacije za ovu politiku?

Želim posjetiti projekte i vidjeti kako stvari stoje na terenu. Sva su mjesta različita, ali postoji puno pozitivnih eksperimenata koje možemo dijeliti. Potpuno je drugačije otići do mjesta umjesto vidjeti ga opisanog u knjizi te vidjeti i osjetiti energiju ljudi s kojima razgovarate jer do razvoja mora doći odozdo prema gore, a podršku mu treba pružiti odozgo prema dolje. Morate razgovarati sa svojim dionicima, morate ih upoznati i razumjeti kako biste im pomogli da utvrde što žele razvijati.

Mjesta koja sam posjetila prioritetno su Šleska, Grčka i istočna Njemačka, ali posjetit ću puno drugih regija. Jako mi je važno i jako me zanima razgovarati s ljudima, pokušati saznati njihovu novu viziju i utvrditi kako im možemo pomoći da prijeđu na gospodarstvo bez ugljika.

Naravno, to dolazi uz financijsku potporu. Pregovarali smo – a to je prijedlog Komisije – da osiguramo dodatnih 7,5 milijardi EUR za potporu tim tranzicijskim aktivnostima. Taj će se novac kombinirati s drugim instrumentima u potencijalnu investicijsku omotnicu u iznosu od 100 milijardi EUR koju indikativno distribuiraju države članice u skladu s potrebama njihovih regija u pogledu radnih mjesta i gospodarske ovisnosti.

Već smo odabrali regije u kojima smatramo da bi trebalo intervenirati. Naravno, pregovaramo i preciziramo to s državama članicama, ali to zaista jest posebno pitanje povezano izravno sa Zelenim planom.

Nadam se da ću se do kraja mandata pozabaviti s dovoljnim brojem različitih slučajeva. Problemi postoje gradovima, najudaljenijim regijama, perifernim regijama, planinskim područjima,

ruralnim područjima, regijama sa starijim stanovništvom... na nama je da nitko ne zaostaje.

Velik je to izazov, ali imamo fantastičnu skupinu vrlo iskusnih ljudi koji su me nevjerojatno prihvatili i ne mogu im dovoljno zahvaliti. Oni razumiju da je moj cilj ostvariti rezultate, a ne stvarati brojne mehanizme zbog kojih građani na terenu ne mogu prepoznati što Europa čini za njihov život i život njihove djece. To je svrha našeg posla. ■

Moderni Šleski muzej, sagrađen na mjestu nekadašnjeg poljskog rudnika ugljena u Katowicama, sadrži originalno rudarsko okno koje je pretvoreno u promatrački toranj

Tematski park u St. Margarethenu, Austrija

Cité de la Mer u Cherbourgu, Francuska

Povijesno središte Ioannine, Grčka

KOMUNIKACIJA:

EU je ključ promjene na terenu

Od studenoga 2018. do prosinca 2019. komunikacijskom kampanjom „EU isporučuje u regijama” naglašene su 34 lokalne inicijative koje sufinancira EU putem 34 regionalne kampanje u pet država članica (Austrija, Francuska, Grčka, Italija i Švedska).

Kampanja je usredotočena na poznata, popularna mjesta koja čine razliku u životima građana i čiji su razvoj i/ili modernizaciju podržali regionalni fondovi EU-a.

U svakoj regiji provedena je jednomjesečna kampanja kojom se htjelo pokazati kako je EU ključ promjene na lokalnoj razini. Inicijativama su između ostalih obuhvaćene: škola u Guadeloupeu (FR), kazalište na Peloponezu (EL), skijaška postaja u regiji Mellersta Norrland (SE), zaštita životinja i biološke raznolikosti u regijama Övre Norrland (SE) i Abruzzo (IT), dvorac u Tirolu (AT), željeznička pruga na Siciliji (IT), muzej u Normandiji (FR), zabavni park u Gradišću (AT) te pješačka zona u Epiru (EL).

U svakoj regionalnoj kampanji upotrebljavala se kombinacija komunikacijskih kanala:

- oglašavanja na zaslonima na otvorenom, digitalni oglasi na lokalnim mrežnim stranicama i društvenim medijima; primjerice, u Firenzi (IT) plakat je bio izvješten na glavnoj željezničkoj postaji
- postavljanja interaktivne kabine za fotografiranje koje je lokalnom stanovništvu omogućilo fotografiranje na licu mjesta; primjerice u Gradišću, gdje je postavljena jedna kabina za fotografiranje

- partnerstva s lokalnim medijima i/ili lokalnim *influencerima*: u regiji Grand Est (FR) uspostavili smo partnerstvo s lokalnim *influencerom* na izradi videozapisa o projektu na licu mjesta, blog objave i objava na društvenim medijima
- vizuala za društvene medije (uz izradu komunikacijskog skupa alata)
- organizacijom lokalnih događanja s predstavnicima regije, Europske komisije i vlasnikom projekta.

Dobre vijesti!

Godine 2020. kampanjom će biti obuhvaćeno 16 novih regija u pet država članica Francuskoj, Grčko, Italiji, Irskoj i Nizozemskoj).

Projekti u toj sljedećoj fazi uglavnom su usmjereni na zelena pitanja. Naglasak će u nekoliko regionalnih kampanja biti na prirodnim rezervatima koji imaju važnu ulogu u zaštiti životinja i biološke raznolikosti, obnovi obalne zone, zelenog sveučilišnog kampusa i promicanju „održive mobilnosti” putem obnove biciklističkih staza te upotrebom ekološki prihvatljivih autobusa i pješačkih zona. Ostale će teme u 2020. primjerice uključivati kulturnu baštinu, kulturu, promet itd.

Osim uklapanja u prijedloge Komisije za Europski zeleni plan, cilj kampanje „EU isporučuje u regijama” ostaje isti – podići razinu osviještenosti o aktivnostima EU-a i ishodima na regionalnoj razini.

KLJUČNE BROJKE KAMPANJE

475 000
posjeta

MREŽNOJ STRANICI
GU REGIO

23 000
fotografija

u INTERAKTIVNOJ
KABINI ZA
FOTOGRAFIRANJE

17
partnerstava

s LOKALNIM
MEDIJIMA

26
partnerstava

s LOKALNIM
INFLUENCERIMA

Utjecaj na angažman građana

Testiranja provedena u državama prije i nakon kampanja pokazala su da:

- Lokalizacija stvara emocionalnu povezanost – upotreba kampanje za komunikaciju o lokalnim i regionalnim mjestima bila je ključna za komunikaciju s publikom – primjerice, od 71% u Švedskoj do 93% u Italiji.
- Lokalno obraćanje omogućuje EU-u transverzalni prijenos poruka – lokalne reference i strategije rezultiraju gotovo jednakom razinom angažiranosti među pro-europskom publikom i euroskepticima. Primjerice, 65% euroskeptika u jednoj francuskoj regiji pozitivno su ocijenili sposobnost kampanje da pruži informacije o sudjelovanju EU-a.

- Nadalje, otkriveno je da su građani pokazali veće zanimanje za informacije o projektima i mjestima koja trenutačno sufinancira EU u njihovoj regiji. U prosjeku, 75% obuhvaćenih regionalnih populacija podržava neku buduću kampanju koja bi prikazala najnovije ljepote i lokacije u njihovoj regiji. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://europa.eu/!Qt64gt>
#EUinmyRegion!

Skijaški stadion Östersund, Švedska

Morsko područje Torre del Cerrano, Italija

TOČKE PODATAKA

Evaluacija kohezijske politike u državama članicama

Evaluacija je ključna dimenzija kreiranja kohezijske politike jer se njome podržava dizajn i provedba politike uz čvrste dokaze povezane s ishodima i utjecajem intervencija.

Pravila za upravljanje planiranjem i provedbom kohezijske politike sve su više usmjerena na procjenu njezinih utjecaja. U razdoblju 2014. – 2020. države članice obvezne su (po prvi put) provesti procjene kojima će se ocijeniti djelotvornost, učinkovitost i utjecaj na ciljeve svakog programa. Pravila kohezijske politike odnose se na Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond i Kohezijski fond.

Podatci o opsegu, naglasku i prirodi provedenih nacionalnih procjena izneseni su u nastavku. Temelje se na ovom otvorenom skupu podataka: Procjene programa kohezijske politike (od 2015. naovamo) i redovito se ažuriraju.

Što se promatra pod povećalom procjene?

Veći dio procjena odnosi se na pitanja provedbe i ispituje napredak prema postizanju ciljeva. Usmjerene su na koherentnost projekata i aktivnosti s ciljevima programa te djelotvornost i učinkovitost njihove provedbe. Njima se istražuje i je li vjerojatno da će dostupna sredstva biti potrošena te hoće li postavljeni ciljevi, osobito oni u okviru izvedbe, biti postignuti.

Procjene utjecaja provode se i kasnije tijekom programskog ciklusa, nakon što je većina aktivnosti ne samo dovršena, nego je i polučila rezultate.

Velika količina dokaza uz različite pristupe

Države članice provele su više od 1 000 procjena od 2015. baveći se različitim fondovima, temama i regijama te prateći napredak provedbe i/ili utjecaj intervencija. One se odnose na programska razdoblja 2007. – 2013. i 2014. – 2020.

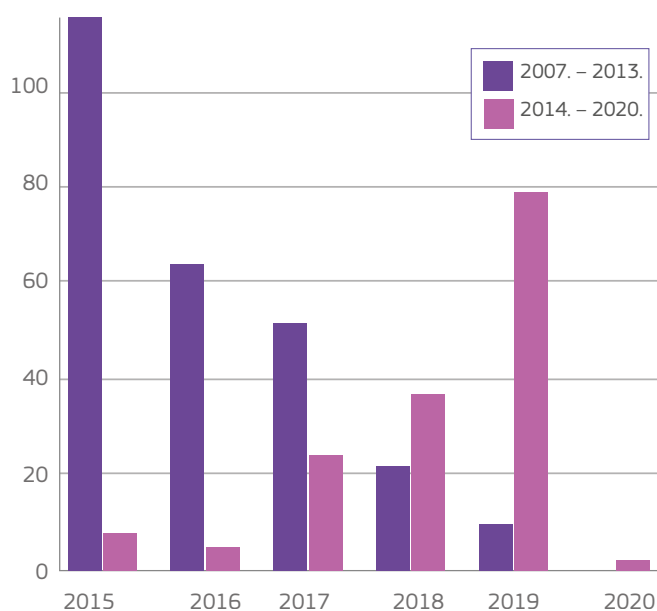
Broj procjena po državama članicama znatno se razlikuje. To odražava znatne razlike u iznosima i opsegu ulaganja, broju programa u pojedinoj državi članici te pristupu predloženom u planovima procjene. Osim toga, neke zemlje radije provode velik broj manjih procjena, dok druge rade zbirno.

Koje su teme najviše obuhvaćene u razdoblju 2014. – 2020.?

Na polovici programskog razdoblja većina se procjena usmjerava na socijalne teme, djelomično zbog zahtjeva prema državama članicama da provedu procjene utjecaja Inicijative za zapošljavanje mladih krajem 2015. i 2018.

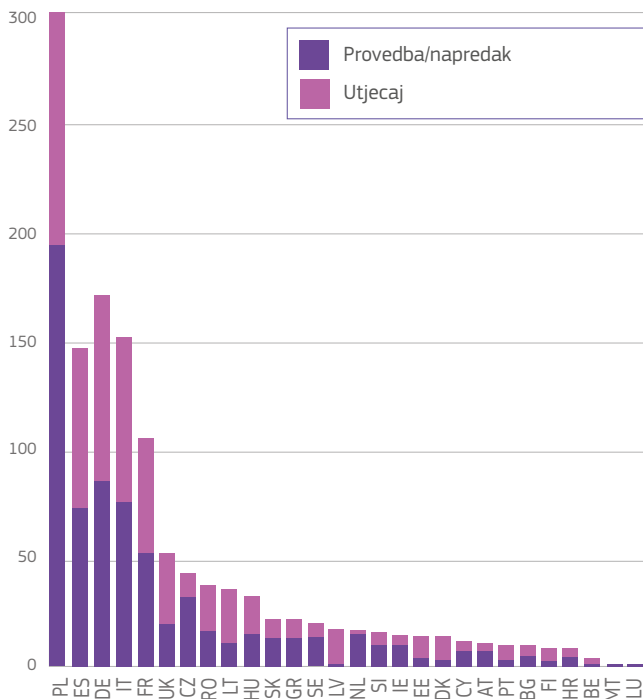
Dovršene procjene pretežno su usredotočene na mjere koje se brže provode, poput promicanja održivog i kvalitetnog zapošljavanja koje izravno koristi ljudima u EU-u.

BROJ PROCJENA UTJECAJA PO GODINI I PROGRAMSKOM RAZDOBLJU

BROJ PROCJENA PO ZEMLJI I VRSTI (OD 2015.)

Raspodjelu procjena prema tematskim ciljevima moguće je filtrirati po zemlji i fondu (neke procjene mogu obuhvatiti više fondova).

Usmjerенost na istraživanje i inovacije

U skladu sa zahtjevima povezanim s tematskom koncentracijom, velika količina investicijskih sredstava EFRR-a usmjerena je na jačanje istraživanja, tehnološki razvoj

i inovacije. Najviši iznosi planirani za poboljšanje infrastrukture za istraživanja i inovacije, promicanje poslovnih ulaganja u istraživanja i inovacije te razvoj veza i sinergija među poduzećima, centrima za istraživanje i razvoj te sektora visokog obrazovanja dodijeljeni su Poljskoj, Španjolskoj i Njemačkoj. Poljska ima i najviši broj procjena, iako je do danas usredotočena pretežno na proces i praćenje.

Koje najnovije procjene možemo očekivati?

Završna evaluacijska izvješća dostupna su u Knjižnici procjena, u kojoj se mogu filtrirati i pretraživati procjene koje su države članice dovršile. U većini slučajeva izvješća su izrađena na nacionalnim jezicima, ali ih prati sažetak na engleskom jeziku. ■

SAZNAJTE VIŠE

Što Komisija radi po pitanju procjene kohezijske politike:

<https://europa.eu/!XG63nD>

Godišnje sinteze procjena s godišnjim izvješćima o uporabi fondova:

<https://europa.eu/!MB77Fq>

Za dodatne informacije obratite se na:

REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Postoji li neka tema o kojoj biste željeli da se govori u budućim objavama u TOČKAMA PODATAKA *Panorame*?

Postoji li skup podataka koji biste željeli da postavimo na Otvorenu podatkovnu platformu fondova ESI?

Ako postoji, pošaljite e-poruku na adresu: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Pratite raspravu na TWITTERU [#ESIFOpenData](https://twitter.com/ESIFOpenData)

ili se pretplatite se na naš bilten http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Prekogranična razmjena i skrb

Interreg

30 years together

Interreg, vodeća shema EU-a za prekograničnu suradnju na nacionalnoj i regionalnoj razini, slavi 30 godina postignuća uz želju postići više u budućnosti. Tijekom 2020. usredotočit ćemo se na tri glavne teme koje ističu što je zapravo Interreg, istovremeno odgovarajući na ono što građane najviše brine.

Od 1990. sredstvima programa Interreg podržavaju se programi suradnje među regijama, lokalnim vlastima i građanima preko granica. Njima su financirane tisuće projekata i inicijativa koji su pomogli smanjiti prepreke i približiti ljude. Interreg, ili pod drugim nazivom Europska teritorijalna suradnja, u središtu je europskog ideala jer potiče regije i zemlje da se suoče s izazovima koji se mogu riješiti samo suradnjom.

Proslave tijekom 2020. prigoda su za demonstraciju brojnih postignuća programa Interreg. Bit će usredotočeni i na budućnost pokretanjem rasprave o politici suradnje nakon 2020. Interreg obuhvaća prekograničnu, transnacionalnu i međuregionalnu suradnju te podržava i suradnju u održivijem političkom okruženju, primjerice, makroregionalnim strategijama i stvaranjem središnje točke za granice.

Interreg je utjelovljenje jedne od temeljnih vrijednosti EU-a: suradnja među ljudima, regijama i zemljama u blizini. U vrijeme sve veće introspekcije među nekim građanima i političkog dijaloga kojim se zanemaruju europska postignuća, Interreg je poduzeo mjere za uklanjanje takvih prepreka, istovremeno pomažući u izgradnji jače i kohezivnije Europe temeljene na suradnji.

Interreg se već bavi klimatskim promjenama i pridonosi zelenijoj Europi. Potiče mlade ljude da rade ili studiraju u inozemstvu i podržava inicijative učenja jezika susjednih zemalja ili

volontiranja u projektima. Pomaže nam da putujemo na posao iz jedne zemlje u drugu, da pronademo posao u pograničnim regijama Europe ili izvan EU-a, ili da pristupimo javnim službama koje su najbliže našem mjestu stanovanja.

Svi trebaju susjede

Svi ih imamo – i oni su važni! Suradujemo, zajedno radimo, zajedno donosimo odluke i zajedno stvaramo nove prilike za bolju budućnost u našem zajedničkom europskom prostoru. Nikada prije suradnja nije bila tako ključna jer nikada dosad izazovi nisu bili toliko globalni. Šumski požari ne poznaju granice – šireći se od brda do dolina, nikad ne traže dozvolu za prelazak granice. To ne čine ni bolesti, onečišćenje ili društveni nemiri. Ako je zahvaćena jedna strana granice, bit će i druga.

No znamo da je dijeljenje granica više od pronalaska rješenja za zajedničke probleme. Ono podrazumijeva i iskorištavanje zajedničkih prilika, zajedničkih interesa, zajedničkog načina života i kulturnih praksi. Zajedno stvaramo snažne zajednice i gradimo mostove među ljudima preko granica. Zajedno građanima osiguravamo bolji pristup obrazovanju, zdravstvenoj skrbi ili poslovima. Zajedno poboljšavamo povezanost i dostupnost preko granica, čuvajući našu sigurnost i štiteći baštinu i prirodu.

Sa susjedima dijelimo puno više nego što mislimo. Europa nas drži zajedno. Programi suradnje EU-a kroz Interreg već 30 godina pomažu susjedima da zajedno razvijaju snažne zajednice duž unutarnjih i vanjskih granica. Tisuće projekata koje financira EU donose konkretne koristi pograničnim regijama EU-a i šire, gradeći povjerenje i poštovanje među ljudima koji dijele zajednički prostor.

TROSMJERNI PRISTUP

Kao jedan od dva cilja kohezijske politike za razdoblje 2014. – 2020., Interreg ima proračun u od 10,1 milijardu EUR koje mu dodjeljuje Europski razvojni fond, a koje je uložio u nekoliko programa suradnje za upravljanje financiranjem projekata.

Postoji 60 programa prekogranične suradnje, 15 programa transnacionalne suradnje i 4 međuregionalna programa:

- Prekograničnom suradnjom podržava se suradnja među regijama III. razine prema NUTS-u iz najmanje dvije različite države članice koje se nalaze na samim granicama ili uz njih.
- Transnacionalna suradnja uključuje regije iz nekoliko zemalja EU-a koje čine veća područja za promicanje bolje suradnje i regionalnog razvoja unutar EU-a zajedničkim rješavanjem zajedničkih problema.
- Zemljopisno gledajući, međuregionalna suradnja je paneuropska i obuhvaća mnogo šira područja.

Podrška današnjoj mladeži

Mladi u dobi od 15 do 29 godina čine 17% stanovništva EU-a. Svi oni suočavaju se sa zajedničkim izazovima kao što su slaba tržišta rada i nedostatak mogućnosti obrazovanja i osposobljavanja. Iako mladi ljudi nisu imuni na krize kao što su globalno zagrijavanje, nesigurnost i rasprostranjeno nepovjerenje u javne institucije, oni dijele želju za boljom budućnošću. EU pruža niz mogućnosti, uključujući veću mobilnost, koja je ključna za jačanje njegova položaja kao gospodarstva temeljenog na znanju. ➤

NOVE VJEŠTINE ZA MLAĐU GENERACIJU

U dunavskoj regiji projektom NewGenerationSkills nastojalo se iskoristiti potencijal mladih za poslovne i društvene inovacije osiguravajući im usvajanje vještina kako bi unijeli promjene u svoje lokalne zajednice

Počevši od lokalne razine, cilj projekta bilo je stvaranje povoljnog okruženja u kojem bi mladi svoje inovativne ideje mogli pretvoriti u pothvate s visokom društvenom dodanom vrijednošću. Projektom su nadograđeni mehanizmi suradnje za razvoj inovativnih lokalnih programa potpore u obliku inovacijskih laboratorija povezanih u transnacionalnoj mreži. Ispreplitanje inovacija i podrške za poduzetništvo mladih pridonijet će premošćivanju jaza između obrazovanja i vještina nove generacije potrebnih za snalaženje u promjenjivom svijetu rada.

Nadamo se da će ta podrška inovaciji usmjerena na mlade u konačnici dovesti do boljih gospodarskih performansi, manjeg odljeva mozgova i imati pozitivan utjecaj na kvalitetu lokalnog okruženja za rad/život.

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/newgenerationskills>

Interreg i politika suradnje već 30 godina pronalaze rješenja za mlade ljude. Suradnjom, izgradnjom partnerstava i dijeljenjem znanja radi poboljšanja razina obrazovanja i vještina, u sklopu programa Interreg pomoglo se pružiti prilike za zapošljavanje mladih, olakšavajući mobilnost mladih prekograničnim stažiranjem i suradnjom među obrazovnim ustanovama.

Konkretan primjer za to jest njemačko-danski pogranični projekt „BELT” kojim se povećava sposobnost mladih ljudi za rad i učenje s obje strane granice, povećavajući tako njihovu zapošljivost. Drugdje, više od 1 000 pripravnika sudjelovalo je u projektu „euregio-Xperience” kako bi istražili svoje mogućnosti budućeg zaposlenja na tržištu rada u njemačko-nizozemskoj pograničnoj regiji.

Programom Interreg promiču se transnacionalne mreže kako bi se mladim poduzetnicima pomoglo da poboljšaju svoje vještine. Projekt „NewGenerationSkills” u dunavskoj regiji usmjeren je na otkrivanje neiskorištenog potencijala mladih razvijanjem njihovih vještina i stvaranjem povoljnog okruženja kako bi njihove inovativne ideje postale stvarnost (vidjeti okvir). Programom Interreg mlade se ljude educira i radi povećanja njihove svijesti o globalnom zagrijavanju.

Projektom „Youth-together” između Mađarske i Srbije mladima se pomaže da se prilagode održivijem načinu života. Programom Interreg gradi se povjerenje preko granica uspostavom zajedničkih javnih usluga koje su lako dostupne mladima. Primjerice, mladi ljudi u Francuskoj i Španjolskoj mogu dobiti istu

BOLJA SKRB ZA MLADE PACIJENTE NA PIRINEJIMA

Projektom financiranim sredstvima EU-a poboljšana je pristup zdravstvenoj skrbi za djecu koja žive na istočnim Pirinejima kako bi se najmlađim pacijentima omogućilo najbolje liječenje u ovoj većinom planinskoj, udaljenoj i ruralnoj prekograničnoj regiji između Francuske i Španjolske.

Pedijatrijskim stupom u Cerdanyi od tima stručnjaka zatražilo se da razviju strategije za pružanje optimalne bolničke i ambulantne skrbi spajanjem resursa i iskustva te sklapanjem partnerstva za pojednostavljenje troškova.

Nastalim objektima upravlja se kao neprofitnim jedinicama otvorenima za djecu i adolescente od njihova rođenja do 17 godina života. Nude individualne planove liječenja i neprestanu medicinsku skrb, dok timovi stručnjaka – liječnici, dijetetičari i terapeuti – pomažu pacijentima i njihovim roditeljima da se prilagode i vode dobar život sa svojom dijagnozom.

<http://pediatrie-occitanie.alefpa.asso.fr/>

medicinsku skrb u bolnici u Cerdanyi – prvoj prekograničnoj zdravstvenoj ustanovi u Europi (vidjeti okvir).

Razvoj osjećaja zajedništva počinje u mladoj dobi. Zahvaljujući inicijativi Interreg Volunteer Youth (IVY) pokrenutoj 2017., u programima i projektima suradnje sudjelovalo je oko 400 volontera u dobi između 18 i 30 godina. IVY je i dio Europskih snaga solidarnosti koje nude prilike za volontiranje, stažiranje i radna mjesta, u matičnoj zemlji ili inozemstvu. ➤

MREŽA SOUTH BALTIC YOUTH CORE GROUPS NETWORK

Vrijednost sudjelovanja mladih u demokratskim procesima prepoznata je u lokalnim zajednicama i na međunarodnoj razini. Međutim, napredak u području praktične primjene je spor. Mladi su i dalje na marginama većine demokratskih procesa. Projektom „SB YCGN” programa Interreg povećava se prekogranični kapacitet lokalnih aktera za uključivanje mladih građana u postupak donošenja odluka, čime se osnažuje participativna demokracija. Kako je uključivanje mladih u političke procese prekogranično pitanje, projektom se nastoji povećati prekograničnu kompetenciju sudionika u cilju jačanja europske integracije uključivanjem građana, nadležnih tijela te političkih i društvenih skupina u partnerskim zemljama. Zahvaljujući programu Interreg, mladi građani mogu iskusiti participativnu demokraciju ne samo kod kuće, već mogu naučiti bolje razumjeti i svoje susjedne zemlje.

<https://southbaltic.eu/-/sb-ycgn>

Zelena i klimatski neutralna Europa

Iako su granice stvorene radi uspostavljanja osjećaja pripadnosti i zajedničkog identiteta, one ne mogu zaustaviti prijelaz biljnog i životinjskog svijeta. Onečišćenje zraka, vode i tla te prekomjerna upotreba zajedničkih resursa ne poznaju nacionalne granice. Kako bismo očuvali naše ekosustave za buduće generacije, programom Interreg već se 30 godina njeguje suradnja u pitanjima zaštite okoliša.

Projektom „LOS_DAMA!” (vidjeti okvir) štite se otvorene zelene površine stvaranjem mreže gradova u alpskoj regiji EU-a koja obuhvaća Austriju, Francusku, Njemačku, Italiju i Sloveniju. Zahvaljujući tom pothvatu, novom mrežom Alpine City revitalizirat će se važne zelene površine. Europska komisija upravo je predstavila Zeleni plan kao novu europsku

strategiju rasta s ciljem stvaranja ugljično neutralne Europe do 2050. Jedno je kristalno jasno: zelenu i klimatski neutralnu Europu moguće je postići samo ako surađujemo. Za to se Interreg zalaže i to čini proteklih 30 godina. ■

SAZNAJTE VIŠE

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/factsheet/interreg30_en.pdf
<https://interreg.eu/about-interreg/>

ZAŠTITA PROSTORA, POVEZIVANJE LJUDI

U regijama alpskih gradova postoji koordinirani napor u borbi protiv urbanog širenja i ugroženih zelenih površina i krajolika u gradovima i oko gradova zbog nezapamćenog urbanog rasta. Nestaju područja za rekreaciju ili poljoprivredu, uništavaju se važna staništa životinja, a močvare će možda presušiti – sve to pridonosi klimatskim promjenama.

U sklopu projekta LOS_DAMA!, koji financira EU, okupljaju se gradski i regionalni dionici kako bi zaštitili otvorene prostore koji su pogodni za život te povezali ljude i zelene površine u cijeloj regiji. Cilj je stvoriti veću svijest građana o važnosti zaštite i upravljanja prigradskim i često poljoprivrednim krajolicima u gradskim alpskim metropolama i oko njih.

U sklopu projekta razvija se skup alata za metode kojima se olakšava zajednička provedba planova za zaštitu i upravljanje prigradskim krajolicima na održiv način te nekoliko sveobuhvatnih pristupa krajolicima.

Njime je uspostavljena i mreža Metropolitan Alpine City Network, koalicija gradskih i metropolitanskih vlasti posvećenih radu s dionicima na unaprjeđenju zelenih površina i razvoju zelene infrastrukture.

https://www.alpine-space.eu/projects/los_dama/en/home

STVARANJE ZDRAVIJIH GRADOVA PRILAGOĐENIH PJEŠACIMA

Projektom CityWalk pruža se pomoć za 10 gradova u dunavskoj regiji radi smanjivanja onečišćenja, buke i prometnih gužvi poboljšanjem uvjeta za pješake i promicanjem ekološke mobilnosti.

Partnerski gradovi provode male pilot-projekte kako bi poboljšali prohodnost uz razvoj prijedloga politike. Iako je naglasak na hodanju, u sklopu projekta upotrebljava se holistički pristup povećanju urbane mobilnosti učinkovitim kombiniranjem javnog i privatnog prijevoza.

Promjene koje potiču hodanje mogle bi uključivati re-dizajniranje ulica kako bi se prednost dalo šetačima nad automobilima. Ispitane su meke (*soft*) intervencije kojima se ljude potiče da vozila ostave kod kuće, primjerice programi razvoja svijesti kojima se promiču hodanje i njegove zdravstvene prednosti.

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/citywalk>

INTERREG SVOJ 30. ROĐENDAN SLAVI NOVIM PODCASTOM: „THIS IS EUROPE”

„This is Europe”, novi podcast programa Interreg, donosi vam osobne priče prosječnih Europljana čiji se životi mijenjaju prekograničnom suradnjom.

U ovoj seriji novinarka Shahidha Bari vodi vas kroz Europu, od Baltičkog mora do Balearskih otoka i dalje.

U prvoj epizodi možete čuti na koji način zajednica Interreg stvara zeleniju Europu. Shahidha Bari na biciklu obilazi rodni grad Steffena Nozona, Rostock, na sjeveru Njemačke. Steffen, strastveni biciklist, menadžer je mobilnosti koji svoje lokalno područje pretvara u zelene ulice bez automobila.

Prva epizoda dostupna je na svim platformama: pogledajte <https://this-is-europe.simplecast.com/>

Poboljšanje projekata Interreg s pomoću alata i usluga mreže Enterprise Europe Network

Enterprise Europe Network (EEN) najveća je svjetska mreža podrške za mala i srednja poduzeća (MSP-ove). Broji više od 600 članova poznatih u regionalnim/nacionalnim poslovnim i

inovacijskim ekosustavima, poput regionalnih agencija za razvoj, industrijskih i trgovinskih komora, istraživačkih organizacija, sveučilišta, trgovinskih organizacija te razvojnih i investicijskih banaka). EEN djeluje u više od 60 zemalja i regijama nudi zanimljivu uslugu radi pružanja podrške internacionalizaciji njihovih MSP-ova.

Sve usluge koje nudi EEN, dostupne MSP-ovima bez naknade, mogu se grupirati u tri kategorije: poslovne savjetodavne usluge, uključujući savjetovanje o pristupu financiranju, usluge internacionalizacije/partnerstva i inovacijske usluge. Većina njih sufinancirana je kroz program COSME koji će od 2021. biti dio Programa jedinstvenog tržišta u okviru novog višegodišnjeg financijskog okvira.

Istodobno, inovacijske usluge, kao što su izgradnja kapaciteta za upravljanje inovacijama i usluge upravljanja najvažnijim kupcima za pilot-korisnike instrumenta za MSP-ove / Europskog vijeća za inovacije (EIC), sufinanciraju se putem programa Obzor 2020.

Alati trgovine

Potencijal sinergija alata i usluga EEN-a je velik, od omogućavanja transnacionalnog procesa otkrivanja poduzetnika S3 do uključivanja odgovarajućih alata i savjetodavnih usluga u projekte Interreg kako bi se poboljšala njihova uspješna provedba. Sljedeći primjeri pokazuju njihova postignuća u nedavnim projektima.

Projektom „S3-4AlpClusters”¹ programa Interreg za alpski prostor uveden je transnacionalni postupak otkrivanja poduzetnika u alpskoj regiji. Projektom su iskorištene poslovne veze koje su Veneto Innovazione i Business Upper Austria uspostavili kroz aktivnosti EEN-a organiziranjem radionica za razvoj međuregionalnih akcija kako bi se definirali načini za daljnji razvoj transformacijskih aktivnosti u „ekosustavu pametne hrane”.

Projektom „Innovarc”² programa Interreg za Francusku i Švicarsku objedinjeno je 250 poduzeća i istraživačkih organizacija u francusko-švicarskim planinama Jura kako bi povećali pre-

1) <https://www.alpine-space.eu/projects/s3-4alpclusters/en/home>

2) <http://www.innovarc.eu/innovarc/presentation-du-projet>

kograničnu suradnju na inovacijskim projektima. Tim je pružio različite usluge savjetovanja o pristupu financiranju, upravljanju inovacijama i internacionalizaciji.

Trgovinska i industrijska komora u mađarskoj županiji Győr-Moson-Sopron vodeći je partner u projektu Smart-up3 programa Interreg za Austriju i Mađarsku čiji je cilj potaknuti prekograničnu poslovnu i inovacijsku suradnju među start-upovima u pograničnim regijama.

Projekti „AmiCE”⁴ i „KETGATE”⁵ sufinanciraju se u sklopu prioriteta programa Interreg Središnja Europa za inovacije i razvoj znanja. Projektom AMICE MSP-ovima se pomaže u uvođenju naprednih proizvodnih tehnologija, konkretno 3D ispisa. Projektom KETGATE povezuju se organizacije za podršku poslovanju s istraživačkim i tehnološkim organizacijama iz osam

srednjoeuropskih zemalja, od kojih pet ugošćuje timove EEN-a. Cilj je MSP-ovima olakšati prekogranični pristup vrhunskoj tehnološkoj infrastrukturi za napredne materijale, fotoniku, mikro i nanoelektroniku u sektoru prometa, zdravstva i prehrane.

U sklopu projekta „Boost4Health”⁶ programa Interreg Sjeverozapadna Europa razvijene su usluge financijske i nefinancijske podrške internacionalizaciji MSP-ova u znanostima o životu i medicinskoj tehnici.

Veneto Innovazione član je talijanskog konzorcija EEN Friend Europe koji obuhvaća regije Veneto, Furlanija-Juljska krajina i Trentino-Južni Tirolo. Projektom prijenosa poslovanja, uz potporu alata EEN-a, olakšan je prekogranični prijenos poslovanja i povezivanje potencijalnih prodavača i kupaca. ■

3) <https://www.interreg-athu.eu/en/smartup>

4) <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/AMICE.html>

5) <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/KETGATE.html>

6) <https://www.boost4health.eu>

Jačanje izgradnje administrativnog kapaciteta za razdoblje nakon 2020.

Kostas Raftopoulos, voditelj tima za pilot-projekt Administrativne izgradnje kapaciteta pri grčkom upravljačkom tijelu, objašnjava važnost dobrog upravljanja i izgradnje kapaciteta za kohezijsku politiku.

Recite nam zašto ste se odlučili pridružiti pilot-projektu povezanom s jačanjem izgradnje administrativnog kapaciteta za razdoblje 2021. – 2027.

U ovom smo projektu odlučili sudjelovati jer je naše upravljačko tijelo doživjelo snažan šok 2015. nakon spajanja triju upravljačkih tijela koja su prethodno upravljala trima različitim programima – autocestama, željeznicom i zaštitom okoliša. Od samog početka shvatili smo da moramo djelovati odmah s obzirom na naše sustave i ljude kako bismo homogenizirali način na koji radimo.

Započeli smo s informacijskim sustavima, zamijenivši rascjepkane novim, jedinstvenim sustavom za upravljanje dokumentima. Potom smo krenuli dalje, uspostavivši međufunkcijske timove kako bismo utvrdili izvore heterogenosti i distribuirali najbolje prakse među trima ranijim strukturama.

Dakle, kada smo saznali za inicijativu Komisije, već smo bili uvjereni sami sebe i svoje političko vodstvo u potrebu za jačanjem svog administrativnog kapaciteta, osobito za buduće razdoblje. Po mom mišljenju, sudjelovanje u tom pilot-projektu ubrzalo je proces koji smo uspostavili 2015. Bez tog projekta stvari bi se odvijale mnogo sporije i bile bi rascjepkane.

Koji su bili najkorisniji i najinovativniji elementi?

Prije svega, ovaj pilot-projekt sjajna je prilika da se neko vrijeme provede ponovno razmišljajući o nečemu što smo

uzimali zdravo za gotovo. Pod pritiskom svakodnevnih obveza i kratkih rokova izgradnju administrativnog kapaciteta ostavljali smo za sutra. No svijet se mijenja, a mi na to moramo odgovoriti. Strukture i vještine koje smo nekada gradili mogle bi se pokazati neadekvatnima ako ne uložimo u njihovu analizu i nadogradnju.

Kao drugo, suradnja s GU REGIO i Organizacijom za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) sama je po sebi vrlo korisno iskustvo. Organizacija radionica i razgovora da bi se poslušalo što naši ljudi s istaknutih pozicija, korisnici i ostali dionici predlažu za budućnost nekim se privatnim organizacijama može činiti trivijalnom, ali za grčku javnu upravu (a po mom mišljenju i za brojne javne uprave) istinski je inovativna.

Treće, kako bismo proveli plan, uspostavili smo timove dobrovoljaca sastavljene od zaposlenika svih jedinica i sektora koje su predvodili kolege s prvih linija

koji su dokazali da su sposobni, no do sada nisu imali priliku. Naša suradnja s timom OECD-a proširit će se na provedbu specifičnih aktivnosti. To znači da će provedbeni timovi moći raditi izravno s OECD-om, kao i s Jedinicom za ljudske resurse – agencijom izvan našeg upravljačkog tijela – posredničkim tijelima, korisnicima, Nacionalnim koordinacijskim tijelom itd. Drugim riječima, brojni će se komunikacijski kanali otvoriti kako bi se razmijenila najbolja praksa i znanja te dodatno razvila kultura timskog rada.

Kakva je bila reakcija i razina uključenosti vaših kolega?

Kada smo organizirali prvu radionicu u Ateni s više od 100 sudionika koji su predstavljali oko 40 dionika, OECD tim me upitao: „Zašto su svi ti ljudi toliko entuzijastični?“ Ljudi su dobili priliku da razgovaraju, sastanu se s kolegama iz cijele Grčke i podijele iskustva, prijedloge i zabrinutosti. A taj entuzijazam još je uvijek s nama tijekom provedbe. Zapravo, timovi koji surađuju s OECD-om od svibnja 2020. bili su toliko nestrpljivi da su počeli pripremati materijale tri mjeseca prije prve dogovorene misije OECD-a u Ateni.

Kakva su vaša očekivanja u pogledu budućnosti i hoće li taj rad pomoći boljem budućem upravljanju ulaganjima kobezijske politike?

Četiri godine nakon spajanja i 18 mjeseci nakon priključivanja ovom projektu, uvjereniji smo da će naša organizacija biti dobro pripremljena za nadolazeće programsko razdoblje. Naš plan uključuje 19 aktivnosti, od kojih je 11 povezano s pitanjima internog kadrovanja, šest se tiče naših odnosa s našim dionicima i korisnicima, a dvije se odnose na borbu s birokracijom i uspostavljanje komunikacijskog kanala s revizorskim tijelom, certifikacijskim tijelom i nacionalnim koordinacijskim tijelom. Popriлично sam siguran da čitatelji (osobito oni koji rade u sustavu upravljanja EU fondovima) u potpunosti razumiju važnost navedenih aktivnosti u izgradnji administrativnog kapaciteta.

Biste li svojim kolegama u drugim upravljačkim tijelima preporučili da uložite u razvitak planova za izgradnju administrativnog kapaciteta?

Imali smo niz prilika za razgovor s kolegama iz Bugarske, Hrvatske, Poljske i Španjolske o glavnim izazovima

s kojima se susreću upravljačka tijela i očigledno je da nam je gotovo polovina problema zajednička. Međutim, postoje i problemi specifični za svaki od slučajeva koje je potrebno prepoznati i riješiti. Po mom mišljenju, sustavan pristup poput metodologije OECD-a jamči da svaki plan može uključivati aktivnosti najpotrebnije za unaprjeđenje administrativnih kapaciteta u svakom zasebnom slučaju. ■

SAZNAJTE VIŠE

Objedinjeno izvješće o I. fazi zajedničke pilot-inicijative:
<https://europa.eu/!Gq44bp>

Dobro upravljanje i administrativni kapacitet – nova priča:
<https://europa.eu/!uM83XJ>

Praktični skup alata – planovi za izgradnju administrativnih kapaciteta:
<https://europa.eu/!dv43qF>

PILOT ON GOOD GOVERNANCE AND CAPACITY BUILDING FOR COHESION POLICY

- PILOT ACTION IN COOPERATION WITH THE OECD -

Inicijativa Catching-up Regions zauzima novi pristup prema provedbi projekata EU-a

U izvješću „Gospodarski izazovi regija koje zaostaju”, koje su 2017. zajednički objavile Europska komisija i Svjetska banka, analizirani su ključni izazovi s kojima su takve regije suočene i predložene su strategije i politike za oživljavanje ili održavanje njihovog dugoročnog rasta i konkurentnosti. Time je popločen put za inicijativu Catching-up Regions, praktičan program tehničke pomoći kojim se želi prepoznati prepreke konkurentnosti te poboljšati isporuku sredstava kohezijske politike u odabranim regijama s niskim prihodima diljem EU-a.

Zaključak izvješća jest da su takvim regijama potrebna ulaganja i podrška kako bi se osiguralo da aktualni trendovi postupnog poboljšanja razine stručnosti, inovacijske aktivnosti, kapitala i produktivnosti rada ne stagniraju ili opadaju. Poljska i Rumunjska bile su prve zemlje koje su pokrenule inicijativu Catching-up Regions (CuRI), a slijedile su ih Hrvatska i Slovačka.

Inicijativa CuRI, koju zajednički provode nadležna nacionalna i regionalna tijela, Komisija i Svjetska banka, nudi stručno znanje mnogim regijama s niskim prihodima. Regije s niskim prihodima obuhvaćaju sve regije u kojima je BDP po stanovniku u standardima kupovne moći niži od 50% prosjeka EU-a. Zajednički istraživački centar EU-a sudjelovao je u provedbi pilot-faze ove inicijative u Rumunjskoj.

Potporna se pruža u nizu sektora politike – od strategija pametne specijalizacije i potpore poslovanju do prostornog

planiranja, komercijalizacije istraživanja i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Pomoć je prilagođena potrebama svake zemlje ili regije koja sudjeluje, upotpunjujući postojeće strategije i programe. Inicijativom se želi i odgovoriti na preporuke politike u analizi strukturnih pitanja u sklopu Europskog semestra.

Praktični pristup

Inicijativom CuRI nastoji se ostvariti praktične rezultate kojima bi se mogao ubrzati tempo strukturnih reformi u odabranim područjima politika umjesto pukog izdavanja preporuka. Njome se pružaju politički, pravni i administrativni savjeti u kombinaciji sa snažnom izgradnjom kapaciteta i osmišljavanjem projekata kako bi se regijama pomoglo da poboljšaju svoju produktivnost i konkurentnost. Isporučuju se i nove mogućnosti za primjenu kohezijske politike, prioritete ulaganja i administrativne postupke.

Model suradnje uspostavljen u sklopu inicijative osigurava napredak u rješavanju uskih grla koja tradicionalno usporavaju provedbu fondova EU-a. Postoje dokazi da je isporuka sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova brža i učinkovitija zahvaljujući inicijativi CuRI. To pomaže u poboljšanju kriterija za odabir projekata i provedbi pravila o državnoj pomoći, povećanju administrativnih kapaciteta, poboljšanju pripreme i ocjenjivanja projekata te njegovanju bolje suradnje između privatnog i javnog sektora.

U sklopu inicijative CuRI stopili su se različiti inovativni pristupi. Na primjer, uzajamni pregled u sklopu TAIEX-a upotrebljava se za istraživanje i stjecanje boljeg znanja o sličnim projektima koji se provode u drugim europskim zemljama.

Naposljetku, inicijativom se stvara jedinstveno radno okruženje suradnje u kojem državne agencije, regionalna i lokalna tijela, Komisija, međunarodne financijske institucije i drugi mogu podijeliti svoje strateško i operativno stručno znanje preko organizacijskih i teritorijalnih granica. Ti bliski odnosi pomažu u rješavanju problema koje uzrokuju fragmentiranost znanja i složenost te slabi administrativni kapaciteti u nekim područjima gdje se provodi financiranje EU-a.

Katalizator promjene

Nakon uspjeha u inozemstvu, slovačka regija Prešov pridružila se inicijativi CuRI kako bi se uhvatila ukoštac s dijelom svojih specifičnih izazova. Radovi su započeli ciljanim akcijama kojima se poticao gospodarski rast u udaljenom okrugu Snina, uključujući osnaživanje turističkog potencijala Nacionalnog parka Poloniny. Ostale mjere bile su usmjerene na poboljšanje

energetske učinkovitosti u javnim zgradama i stvaranje nove platforme za geografske podatke (vidjeti okvir). U regiji je razvijen i novi pristup jačanju njezina sustava strukovnog osposobljavanja i obrazovanja na način da su pojačane veze između lokalnih poduzeća i srednjih škola.

Kako govori g. Milan Majersky, predsjednik regije Prešov: „Suradnja međunarodnih stručnjaka s regijom nije stala na analitičkim dokumentima – ova je inicijativa bila katalizator vrlo potrebne promjene.”

Godinu dana kasnije CuRI je proširen i na susjednu regiju Banská Bystrica. U njoj je inicijativa usmjerena na podršku održivoj mobilnosti i razvoju integriranih prometnih sustava, jačanju potencijala lokalnih poduzeća na području istraživanja i razvoja te poboljšanju socijalne skrbi za starije. Slijedeći dobre prakse svojih susjeda, ova regija pronalazi i načine kako uskladiti potrebe za vještinama lokalnih poslodavaca s maturantima srednjih škola. ➤

“*Svjetska banka imala je čast kao partner Europske komisije sudjelovati u inicijativi Catching-up Regions. Posebno cijenimo sustavnu razmjenu znanja u stvarnom vremenu među regionalnim stručnjacima za strukturne prepreke i održiva rješenja. Ova je inicijativa bila i jedinstvena prilika za unaprjeđenje globalnog učenja o razvojnoj politici temeljenoj na prostoru, za koju se nadamo da će se upotrebljavati za potrebe siromašnijih zemalja širom svijeta.*”

Arup Benerji, regionalni direktor za zemlje Europske unije, Svjetska banka

U REGIJI PREŠOV POKRENUT JE PORTAL S GEOPODATCIMA

U regiji Prešov pokrenut je vrhunski portal s geopodacima koji ljudima pruža pristup javnim podacima putem interneta. Regionalna platforma prostornih i otvorenih podataka, koju su razvili stručnjaci Svjetske banke, podržava analitičke postupke i donošenje odluka u regiji.

Portalom GeoPresov (<https://geopresovregion.sk>) mogu se slobodno svi koristiti. Pruža informacije o regionalnim i lokalnim službama, na primjer, zdravstvu, imovini, kulturnoj baštini, poslovanju, hitnim službama i obrazovanju.

Lokalni tim osposobljen je za unos podataka i upravljanje portalom, dok su predstavnici iz regije Prešov naučili upravljati geoportalom i održavati ga tijekom studijske posjete Bretanji, Francuska. Zahvaljujući tome, integriranim se skupovima podataka podržavaju drugi odjeli za politiku regionalne uprave radi informiranja o odlukama o budućim ulaganjima u regiji.

Pametni potezi

U Rumunjskoj je prva faza inicijative CuRI pretežno bila usmjerena na inovacijske strategije pametne specijalizacije (RIS3) u sjeveroistočnim i sjeverozapadnim regijama. Ključni ishodi uključivali su:

- sveobuhvatni pregled stanja stvari u vezi s razvojem i provedbom RIS3
- izradu nacрта RIS3 strategija i akcijskih planova na temelju procesa poduzetničkih otkrića
- razvoj specifičnih RIS3 upravljačkih struktura u obje pilot-regije
- razvoj učinkovitih komunikacijskih struktura projekta.

Odražavajući uspjeh tih aktivnosti, sredstva EU-a preraspodijeljena su za potporu nekoliko projekata pametne specijalizacije u dvjema regijama – 50 milijuna EUR iz Regionalnog operativnog programa za tu zemlju.

CuRI se trenutačno širi na sve rumunjske regije, uz snažnu usmjerenost na RIS3.

Kako bi se zadržao tempo i gradilo na rezultatima, udružena su sredstva iz različitih programa financiranih sredstvima EU-a, čime se omogućilo brzo financiranje ishoda inicijative.

Hrvatska je u ranoj fazi uvođenja mjera u sklopu inicijative CuRI u pet istočnih županija: Vukovarsko-srijemskoj, Požeško-slavonskoj, Osječko-baranjskoj, Brodsko-posavskoj i Virovitičko-podravskoj.

Prioritet je pronalaženje učinkovitijih načina uporabe strukturnih i investicijskih fondova EU-a. U tu svrhu hrvatsko Ministarstvo regionalnoga razvoja radi na projektu koji predvodi Svjetska banka. Njime se nastoji maksimizirati utjecaj ovog razdoblja trošenja sredstava EU-a istovremeno stvarajući strateški pristup za potrošnju u razdoblju od 2021. do 2027. To bi moglo potaknuti inicijative u različitim sektorima, uključujući poljoprivredu, preradu hrane i metala, obrazovanje, inovacije, socijalnu uključenost, IKT, turizam i izravna strana ulaganja.

KOMERCIJALIZACIJA ISTRAŽIVANJA U RUMUNJSKOJ

Ustanovama visokog obrazovanja i javnim istraživačkim organizacijama u Rumunjskoj potrebna je pomoć u plasiranju inovacija na tržište. Inicijativom CuRI radi se na izgradnji kapaciteta za prijenos tehnologije i na unaprjeđenju razine tehnološke spremnosti projekata u području istraživanja i razvoja u tim organizacijama. Na primjer, razjašnjavaju se pravna pitanja u pogledu intelektualnog vlasništva. U fokusu je i primjena propisa o državnim potporama u odnosu na uporabu javne istraživačke infrastrukture u komercijalne svrhe.

Tijekom obuka organiziranih s istraživačkim timovima iz prve dvije regije u sklopu inicijative CuRI (sjeveroistok i sjeverozapad) utvrđeni su prijavljeni projekti s komercijalnim potencijalom. Dodatnih 10 milijuna EUR iz Regionalnog operativnog programa dodijeljeno je nacionalnoj provedbi programa za potporu inovativnim MSP-ova u testiranju i unaprjeđenju komercijalne održivosti njihovih ideja (provjera koncepta).

Istraživačima će se u budućnosti vjerojatno omogućiti i specijalizirana individualna obuka za pomoć u približavanju svojih proizvoda tržištu.

OSLOBAĐANJE POTENCIJALA U PODRUČJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA U REGIJI PODKARPACKE

Centar za inovacije regije Podkarpacke (PCI), razvijen u sklopu inicijative CuRI, pomaže regiji u jačanju suradnje između poslovnog i znanstvenog sektora, kao i u kapitaliziranju vlastitog istraživačkog i poduzetničkog talenta. Znanstvenicima i inženjerima s tri lokalna sveučilišta u okviru centra omogućen je pristup vrhunskoj opremi za istraživanje i razvoj te stručnim znanjima.

U sklopu centra PCI projektima lokalnih sveučilišta u području istraživanja i razvoja koji najviše obećavaju pomaže se u ostvarenju tehnološkog i tržišnog potencijala. Istraživači u centru imaju priliku raditi na razvoju prototipa uz pomoć znanstvenih i komercijalnih stručnjaka. Centar nudi i komercijalne usluge u području istraživanja i razvoja lokalnim tvrtkama i poduzetnicima kojima je potrebna dodatna podrška u realizaciji ideja. Za vrijeme provođenja inicijative CuRI, tvrtke su zahvaljujući popisima znanstvene infrastrukture na lokalnim sveučilištima stekle bolji uvid u način njezine upotrebe u komercijalnim pothvatima.

Osim toga, organizirano je nekoliko studijskih posjeta društvima Toulouse Tech Transfer u Francuskoj i Aalto Design Factory u Finskoj te Katoličkom sveučilištu Leuven u Belgiji radi upoznavanja s tamošnjim funkcioniranjem prijenosa tehnologije.

Dugoročni cilj centra PCI je osloboditi potencijal ekosustava regije Podkarpacke za istraživanje i razvoj te unaprijediti relativno niske razine suradnje između lokalnih poduzeća i sveučilišta.

Ostali prioriteti inicijative CuRI u Hrvatskoj uključuju izgradnju kapaciteta lokalnih i regionalnih vlasti te pokušaj zaustavljanja depopulacije nekih istočnih županija stvaranjem novih radnih mjesta i poticanjem gospodarstva.

Razmišljanje izvan okvira

Inicijalnim uvođenjem u te četiri zemlje, CuRI je donio brojne koristi. Upravljačka tijela i korisnici projekata dobro su prihvatili dodatnu podršku i tehničku pomoć u pripremi projekata. Naučene lekcije pomoći će pripremanju za kohezijsku politiku nakon 2020.

Kako kaže Marc Lemaître, glavni direktor za Regionalnu i urbanu politiku, inicijativom CuRI omogućuju se kreativnost i inovacije u stvaranju politika te pruža prostor za testiranje novih pristupa u sklopu kohezijske politike, odvojenih od standardnih ili uobičajenih mogućnosti.

„U tom pogledu, od svih uključenih zahtijeva mnogo otvorenosti, odlučnosti i hrabrosti da razmišljaju izvan okvira”, objašnjava. „Najuspješniji pilot projekti se u najvećem mogućem obimu ugrađuju i provode u sklopu nacionalnih ili regionalnih programa. Općenito, inicijativa CuRI dokazala je da možemo uspjeti u nadi- laženju prepreka gospodarskom i društvenom razvoju putem strukturnih reformi na regionalnoj i lokalnoj razini.” ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://europa.eu/!GW33Kn>

MEDIJSKI PROGRAM YOUTH4REGIONS

Ovdje je članak koji je poslala mlada novinarka koja je sudjelovala u blogerskom natjecanju YOUTH4REGIONS.

Medijskim programom Youth4Regions podupire se razvoj sljedeće generacije novinara specijaliziranih za regionalnu politiku. Njime se te mlade Europljane potiče da izvješćuju o projektima koje financira EU.

Forum gradova 2020.: lokalni problemi zahtijevaju lokalna rješenja

Iskra Tsankova odabire najistaknutije dijelove svog posjeta Forumu gradova u Portu u Portugalu krajem siječnja 2020.

Održivost podrazumijeva uzrokovanje malo ili nimalo štete okolišu, pri čemu se osigurava dugoročni kontinuitet. Na nedavno zaključenom Forumu gradova vidjelo se kako se gradovi mijenjaju u tom smjeru zahvaljujući kohezijskoj politici.

Na ovogodišnjem izdanju ovog događaja koji se organizira svake dvije godine, a kojemu je domaćin bio grad Porto, sudjelovalo je gotovo 800 sudionika iz cijele Europe. Međutim, boraveći ondje osjećali smo kao da smo dio nečeg većega – događanja koje je okupilo ljude iz cijele Europe s istim ciljem – održanjem gospodarskog razvoja u državama članicama uz istovremeno ispunjenje potreba različitih regija.

Štoviše, bila je to prilika da vidimo kako Europska komisija može bolje surađivati s gradovima na pitanjima poput klimatskih promjena, digitalizacije i kružnog gospodarstva.

S obzirom na to da sam se rodila i odrasla u glavnom gradu Bugarske, Sofiji, i da kao novinarka radim dvije godine, definitivno sam upoznata s brojnim problemima u zemlji koje je

Iskra Tsankova trenutno pohađa preddiplomski studij novinarstva i masovnog komuniciranja.

Prije toga bila je reporter i radila kao medijski analitičar. Iskrinu oduvijek zanimaju

međunarodni odnosi, a osobito EU i njegove politike.

bilo potrebno riješiti. Jedan od njih jest potreba za ulaganjima u integriranu infrastrukturu i gradski prijevoz i rad na tome. A Europska komisija je to primijetila.

Tijekom Forumu gradova predstavljen je niz primjera uspješnih projekata koji su provedeni zahvaljujući sredstvima kohezijske politike i Programa EU-a za gradove. Jedan od njih jest druga faza integriranog javnog prijevoza u Sofiji, utemeljena na rezultatima postignutima u sklopu prve faze, čime je u gradu uspostavljen ekološki prihvatljiv i ekonomičan integrirani sustav javnog prijevoza. To pokazuje kako je problem s kojim

su se građani Sofije svakodnevno suočavali EU prepoznao kao prioritet i financirao njegovo rješavanje.

Lokalni problem u Sofiji možemo smatrati primjerom toga kako kohezijska politika i Program za gradove EU-a zapravo djeluju i što je ključno za zadovoljavanje potreba građana u svim državama članicama EU-a.

Tijekom sudjelovanja na Forumu gradova europska povjerenica za koheziju i reforme Elisa Ferreira naglasila je da lokalni problemi zahtijevaju lokalna rješenja. Europska unija želi manje fragmentaran, a više koherentan pristup. Svaka buduća strategija mora imati ključni cilj. A ciljevi projekta integriranog javnog prijevoza u Sofiji jesu održiva višemodalna urbana mobilnost, digitalna rješenja i integrirani razvoj u gradskim područjima.

Prema riječima povjerenice, sredstva bi trebala biti usmjerena izravno gradovima za njihov regionalni razvoj. No nije najvažniji sam novac, već trenutak kada projekt postane metoda

rada koja daje rezultate, a što je točno ono što je Forum gradova 2020. pokazao.

Održivost se može definirati i kao socio-ekološki proces koji karakterizira potraga za zajedničkim idealom. Ideal Forum gradova je oblikovanje održive urbane budućnosti kroz gradove. Regionalni razvoj temelj je globalnoga razvoja, a događanja poput ovoga ključan su korak prema modernizaciji država članica EU-a, uz istovremeno očuvanje onoga što je važno – okoliša i povijesne kulture. ■

SAZNAJTE VIŠE

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/cities_forum_pt/

Povjerenica Elisa Ferreira pridružuje se sudionicima panela Karl-Heinzu Lambertzu, predsjedniku OR-a, i Janu Olbrychtu, zastupniku u EP-u, kako bi odgovorila na pitanja iz publike tijekom Forum gradova 2020.

Mađarska – prema ljepšoj, pametnijoj budućnosti

Mađarski parlament, Budimpešta

Mađarska ima bogat krajolik i raznoliku kulturnu baštinu. Dok se ulaganjima EU-a nastoji zaštititi te posebnosti, kohezijskim sredstvima nastoji se i modernizirati digitalne inovacije i kombinaciju izvora energije te zemlje.

S površinom od otprilike 93 000 četvornih kilometara, Mađarska je smještena u središnjoj Europi i sa svih je strana omeđena kopnom. Na istoku graniči s Rumunjskom, na jugozapadu s Hrvatskom i Slovenijom, na zapadu s Austrijom i na sjeveru sa Slovačkom. Graniči i s trećim zemljama, Srbijom na jugu i Ukrajinom na sjeveroistoku.

Zemljopisno je definiraju dva najveća vodena puta, Tisa i Dunav. U prijevodu značenja „iza Dunava“, Dunántúl je brežuljkasta regija koja obuhvaća zapadnu Mađarsku i uključuje najveće jezero u srednjoj Europi, Balaton. Istokom Mađarske dominira najveća prirodna livada Europe, Velika mađarska nizina, dok se na sjeveru nalaze planine. Glavni grad Budimpešta nalazi se u Središnjoj Mađarskoj.

Mađarska ima 10 nacionalnih parkova i 35 zaštićenih krajolika. Može se pohvaliti najvećim svjetskim sustavom podzemnih špilja s termalnom vodom i drugim najvećim termalnim jezerom za kupanje. Svake godine milijuni turista posjećuju poznate toplice u toj zemlji.

Procjenjuje se da Romi čine 7% od ukupno 9,77 milijuna stanovnika te države. Integracija tih zajednica koje su doživjele progone u povijesti prioritet je i za Mađarsku i za EU.

Glavne industrijske grane zemlje uključuju poljoprivredu i preradu hrane, farmaciju, automobilsku industriju, proizvodnju

strojeva, IKT i električnu robu. Ostali važni sektori obuhvaćaju veleprodaju i maloprodaju, promet i turizam. Zemlja ima svoju vlastitu valutu, mađarsku forintu (HUF), no trenutačno se priprema na uvođenje eura.

Mađarsko je gospodarstvo izvozno orijentirano, uz velik naglasak na vanjskoj trgovini. Trgovina unutar EU-a predstavlja 82% mađarskog izvoza, a gotovo trećina od tog iznosa odnosi se na Njemačku.

Mađarski BDP po glavi stanovnika porastao je za 57% između 2003. i 2017., a zemlja uspješno kontrolira nezaposlenost uz stopu nezaposlenosti od 3,4%, što je značajno ispod prosjeka EU-a od 6,2% za 2019.

Zatvaranje regionalnog jaza

Sve regije, uz izuzetak Središnje Mađarske, imaju BDP po glavi stanovnika ispod 75% prosjeka EU-a, što implicira da je standard života izvan najvećih mađarskih gradova nizak u usporedbi s ostatkom EU-a. BDP i rast osobito su niski na jugozapadu i istoku zemlje.

Od 2013., više od trećine (34%) ukupnog stanovništva u opasnosti je od siromaštva ili socijalne isključenosti. Važno je integrirati marginalne zajednice poput Roma, i uhvatiti se ukoštac s teritorijalnim nejednakostima u zemlji.

Od 2004. u Mađarsku je uloženo 55,2 milijardi EUR u sklopu Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF). Većina sredstava kohezijske politike usmjerena je u manje razvijene regije. Paralelno s time, fondovi ESI upotrebljavaju se za stvaranje radnih mjesta i smanjenje regionalnih nejednakosti.

Očekuje se da će do 2020. više od 280 000 ljudi – uključujući nekvalificirane i marginalizirane osobe – imati koristi od inicijativa za zapošljavanje financiranih iz fondova ESI. Očekuje se da će 7 000 migranata i pripadnika manjina, uključujući Rome, imati koristi od programa socijalnog razvoja.

U perspektivi nakon 2020. mađarsko se gospodarstvo mora prilagoditi globalizaciji i osigurati visoku kvalitetu života svojim građanima. Komisija je pozvala Mađarsku da investicijsku politiku usmjeri na energiju s niskim udjelom ugljika i promet, istraživanje i inovacije, infrastrukturu za zbrinjavanje otpada te energetske i resursne učinkovitost.

Pametne i zelene inicijative

Do danas je Mađarska skroman inovator. Komisija predlaže dodjelu 35 % proračuna kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027. za Mađarsku u svrhu promicanja inovacija i pametnih transformacija. Tim će se sredstvima podržati prihvaćanje digitalnih rješenja i razvoj vještina povezanih s inovacijama. Povećanjem broja mađarskih pionirskih poduzeća više se rezultata istraživanja može pretvoriti u nove proizvode i usluge.

Pokrivenost širokopojasnim pristupom internetu već se poboljšava: 1 milijun dodatnih kućanstava dobilo je širokopojasni pristup internetu od 2013. zahvaljujući fondovima ESI. Posebnu pozornost treba obratiti na e-trgovinu jer je nisu u potpunosti iskoristili ni kupci niti trgovci u zemlji, a potrebna su i veća ulaganja u digitalizaciju.

Postojeće gospodarstvo upotrebljava razmjerno visoke razine energije pa je važno poboljšati učinkovitost i prijeći na obnovljive izvore energije. Komisija predlaže dodjelu 30% mađarskog kohezijskog proračuna za podršku zelenijim rješenjima – primjerice za zamjenu zastarjelih kotlova na fosilna goriva i promicanje održivih i pristupačnih načina prijevoza, poput javnog prijevoza, unutarnjih plovni putova i aktivnog prijevoza kao što su vožnja bicikla i hodanje.

Zemlja se već trudi očuvati svoju bogatu prirodnu baštinu i poboljšati svoj utjecaj na okoliš, no potrebna je dodatna podrška. Poboljšane aktivnosti suradnje sa susjednim zemljama trebale bi njegovati očuvanje okoliša, osobito najvažnijih mađarskih rijeka, istovremeno skrbeći o društvenom i kulturnom razvoju.

Kohezijska će sredstva nastaviti pružati još više prilika skupinama u nepovoljnom položaju, poput djece, marginaliziranih romskih zajednica i osoba s invaliditetom. Komisija predlaže holistički pristup teritorijalnom razvoju i ulaganje u nove mjere kako bi se nadvladale predrasude.

Mađarska se nalazi u dobrom položaju da može iskoristiti svoje veze s okolnim zemljama kroz Strategiju za dunavsku regiju i njezine prekogranične projekte Interreg sa Srbijom. Iako je povijest veže s ostalim zemljama srednje i istočne Europe, budućnost će je povezati s globalnim tržištem. ➤

Mađarski farmaceutski sektor utemeljen na istraživanjima glavni je pokretač medicinskog napretka i inovacija u cijeloj zemlji

Čvrsti temelji podupiru ambiciozne planove Mađarske

Mađarski ministar inovacija i tehnologije László Palkovics govori o sljedećem programskom razdoblju tijekom kojega će glavni cilj zemlje biti poboljšanje njezine gospodarske i društvene konkurentnosti.

Što se Mađarska nada postići u razdoblju 2021. – 2027.? I koja su najvažnija područja ulaganja u tom razdoblju?

Oslanjamo se na rezultate i iskustva trenutačnog programskog razdoblja, imajući na umu najvažnije promjene u mađarskom gospodarskom i društvenom krajoliku u proteklim godinama, kojima je značajno pridonijelo financiranje EU-a.

Naš glavni cilj za razdoblje 2021. – 2027. jest poboljšati konkurentnost Mađarske u gospodarskom i društvenom smislu. Ambicioznoj Europi potreban je ambiciozan proračun.

Na temelju vladinih strategija, šest je glavnih ciljeva:

- povećati produktivnost i kapacitet za inovacije mađarskih MSP-ova kako bi postali ključnim igračima u međunarodnoj gospodarskoj utakmici
- povećati stope zaposlenosti i poboljšati produktivnost i uvjete zapošljavanja

- ulagati u infrastrukturu koja osobito pridonosi poboljšanju naše konkurentnosti
- poboljšati prekograničnu suradnju sa susjednim regijama
- istraživanju, razvoju i inovacijama dati središnju ulogu
- olakšati raširenu uporabu obnovljive energije i poticati prijelaz na zeleniju industriju s niskim razinama ugljika koja vodi prema kružnom gospodarstvu s ciljem borbe protiv klimatskih promjena.

Što smatrate propuštenim prilikama za razvoj do sada i kako ćete se boriti s njima i trajnim regionalnim nejednakostima u nadolazećem razdoblju?

Mađarska je provela uspješnu razvojnu politiku u razdoblju 2014. – 2020. Vlada je potrošila 60% sredstava na poboljšanje konkurentnosti i podršku

MSP-ovima, a rezultati su jasno vidljivi – između 2010. i 2018. produktivnost MSP-ova u Mađarskoj povećala se brže nego u ostatku zemalja skupine V4. Ulaganja financirana sredstvima EU-a vjerojatno su glavni razlog rasta produktivnosti.

Uvedene su mnoge inovativne metode. Sigurna provedba projekata postiže se novim sustavom naprednog financiranja kojim se podnosiocima zahtjeva omogućuje veća fleksibilnost i manje oslanjanja na banke. Smanjena obveza povezana s financijskim kolateralima i mogućnost odgode doprinosa mogu dodatno pomoći u popravljaju likvidnosti podnosioca zahtjeva.

Administrativne pristojbe pojednostavljene su. Zakonodavstvo koje je obuhvaćalo 24 različita zakona zamijenjeno je jednom unificiranom vladinom uredbom, a cijeli je sustav podrške nanovo reguliran.

Mađarska predvodi zemlje skupine V4 po pitanju iskorištenosti fondova EU-a,

“... između 2010. i 2018. produktivnost MSP-ova u Mađarskoj porasla je brže no u ostatku zemalja skupine V4. Ulaganja financirana sredstvima EU-a vjerojatno su glavni razlog rasta produktivnosti.”

pri čemu je već apsorbirala 43% svog ukupnog financijskog okvira, što je iznad prosjeka EU-a (39%).

Iako su mađarske stope rasta među najboljima u EU-u, ona je i dalje peta najnerazvijenija država članica sa stopom razvoja od 69% prosječnog BDP-a po stanovniku na razini EU-a. Nadalje, ona je jedna od samo dvije države članice u kojima je razina razvijenosti većine regija niža od 50% prosjeka EU-a. To je jedan od razloga zbog kojih stojimo pri našem stajalištu da je prijedlog Europske komisije za smanjenjem Kohezijskog fonda u okviru Višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027. neprihvatljiv. Smanjenje regionalnih nejednakosti velik je izazov, pri čemu će za postizanje naših ciljeva biti potrebni složeni koraci i značajna ulaganja.

Koji su najvažniji izazovi u vašoj zemlji s obzirom na ugljično neutralno gospodarstvo, čistu energiju i održivi promet?

Cilj vlade jest potrošačima staviti na raspolaganje čistu, pametnu i cjenovno pristupačnu energiju. Osim toga, njezini glavni ciljevi jesu povećati sigurnost opskrbe energijom, transformirati energetske sektor kako bi postao klimatski prihvatljiv i potaknuti prilike za inovacije važne za gospodarski razvoj.

Daljnji cilj jest postići da se većina električne energije u Mađarskoj proizvodi iz dvaju izvora – nuklearnih i obnovljivih, prvenstveno iz solarnih elektrana. Zajedničkom uporabom solarne i nuklearne energije, 90% proizvodnje električne energije u Mađarskoj 2030. bit će bez ugljika. Do 2040. mađarski uvoz električne energije past će sa sadašnjeg prosjeka koji iznosi više od 30% na manje od 20%.

Osim toga, cilj nam je smanjiti emisije stakleničkih plinova za barem 40% do 2030. u odnosu na razine iz 1990. Predani smo i povećanju trenutnog udjela obnovljive energije s 14% na najmanje 21% do 2030., ozelenjavanju i poboljšanju konkurentnosti centraliziranog grijanja.

Ozelenjavanje prometa ključno je za postizanje klimatskih ciljeva. Mađarska je na čelu razvoja električne mobilnosti u regiji sa 672 stanice za punjenje u zemlji i više od 14000 zelenih registarskih pločica na cestama.

Kako procjenjujete djelotvornost i uklopljenost mađarskog gospodarstva u međunarodnom kontekstu?

Kada je u pitanju djelotvornost inovacija, u pregledu stanja europskih inovacija Europske komisije Mađarska je smještena

u donjem dijelu „umjerenih inovatora”, a slijede je Rumunjska, Bugarska, Hrvatska, Poljska i Latvija. Sve zemlje skupine V4 pripadaju toj kategoriji.

Mađarska je tijekom proteklih nekoliko godina doživjela izniman rast, pri čemu je njezin BDP po stanovniku iznosio 70% prosjeka EU-a 2018., a raste prosječno 4% godišnje. U svojoj prognozi u jesen 2019. Europska je komisija prognozirala da će se ukupni deficit smanjiti s 2,3% BDP-a u 2018. na 1,8% BDP-a u 2019. To je poboljšanje uglavnom potaknuto umjerenim povećanjem tekućih rashoda u usporedbi s BDP-om.

Konačno, u skladu s najnovijim podacima, neto izvoz pozitivno je pridonio rastu BDP-a (u trećem kvartalu 2019.). Ekspanzija ulaganja može se pripisati izgradnji kapaciteta u građevini i prerađivačkoj industriji, a primijećen je i kontinuirani pozitivan doprinos neto izvoza rastu BDP-a. ■

Zvijezde vodilje u laserskoj znanosti

Projekt Extreme Light Infrastructure (ELI) suvremeni je projekt kojim se promoviraju nacionalna i europska istraživanja stvarajući međunarodno priznatu istraživačku infrastrukturu otvorenu stručnjacima iz akademskih i privatnih znanstvenih krugova te poslovnog sektora. Europski strateški forum o istraživačkim infrastrukturama prepoznao ga je 2006. kao jedan od projekata najvišeg prioriteta u istraživačkoj infrastrukturi za Europu. Projekt je pridonio preokretanju trenda odljeva mozgova, zadržavajući lokalne istraživače nudeći im vrhunske poslove u istraživanju i privlačeći stručnjake iz drugih zemalja.

Konačni cilj projekta ELI-ALPS – mađarskog stupa ove paneuropske laserske infrastrukture – jest osigurati konkurentnost EU-a i zadržati vodeću poziciju europske laserske znanosti uspostavom najmodernijih postrojenja za laserska istraživanja. Na taj će se način projektom osigurati da Europa ostane na čelu istraživanja na području visoke tehnologije.

**TROŠAK
PROJEKTA:
130 milijuna**

**FINANCIRANJE
EU-A:
120 milijuna EUR
(100% EFRR)**

Projektom se pokazuje i što se može postići u sklopu prekogranične suradnje, jer su u izgradnji postrojenja ELI sudjelovale Češka, Rumunjska i Mađarska. Projektom ELI-ALPS uspostaviti će se istraživačka ustanova za lasere u gradu Szegedu u kojoj će se generirati svjetlosni impulsi od nekoliko desetinki atosekunde. Ti se impulsi upotrebljavaju za temeljna i primijenjena istraživanja i nužni su za promatranje elementarnih procesa u atomima i molekulama, kao i za otkrivanje fizičkih događanja tijekom interakcije svjetlosti i materije na površini krutih tvari.

<https://www.eli-alps.hu/>
<https://europa.eu/!DG74NV>

Solarni paneli pokretač su regionalne energetske učinkovitosti

**TROŠAK
PROJEKTA:
377 000 EUR**

**FINANCIRANJE
EU-A:
336 000 EUR
(89% EFRR)**

Zahvaljujući sredstvima u iznosu od gotovo 365 000 EUR Uprava za upravljanje vodama u regiji Central-Tisza postavila je dvije malene solarne elektrane na lokaciji Tisza II u Kisköreu i na crnoj stanici Érfű u Abádszalóku. Uprava upravlja najvećom mađarskom ustanovom za upravljanje vodama, rezervoarom Kisköre (Tisza-tó). Hidroelektrana koja graniči s rezervoarom proizvodi struju i dio je ključne infrastrukture zemlje, što znači da je neometani rad postrojenja nužan. Solarne elektrane omogućuju neprekinuti rad tih dvaju postrojenja čak i kada struje nema dulje vrijeme. Kao rezultat razvoja, 529 polikristalnih solarnih panela ugrađeno je na krov skladišta u Kisköreu. Dobiveni energetske kapacitet pokriva godišnju potrošnju električne energije za otprilike 60 do 70 kućanstava.

U Abádszalóku, Uprava za upravljanje vodama u regiji Central-Tisza ugradila je 286 solarnih panela uz uporabu stupova, što je ekvivalent godišnjoj potrošnji 30 do 40 kućanstava. Projektom se pomaže regiji povećati potrošnju obnovljive energije i smanjiti emisije stakleničkih plinova.

Obrazovanje i industrija uče zajedno

Sveučilište u Miškolcu koje čini konzorcij s poduzećima BorsodChem, javnim društvom EMI za kontrolu kvalitete i inovacije u izgradnji i konstrukciji, Robert Bosch Energy and Body Systems i Starters E-Components Generators Automotive Hungary jedan je od osam centara za suradnju visokog obrazovanja i industrije u Mađarskoj.

Ti centri imaju glavnu ulogu u uspostavljanju teritorijalne suradnje među institucijama visokog obrazovanja te lokalnom industrijom i poslovnim dionicima s ciljem osnaživanja mađarskog sektora istraživanja, razvoja i inovacija te gospodarske uporabe inovacija. Industrijski i poslovni partneri važni su u razvoju programa i kurikuluma koji odražavaju potrebe gospodarstva. Sveučilište zauzvrat omogućuje dodatno osposobljavanje i obrazovanje industrijskim stručnjacima.

Projekt Sveučilišta u Miškolcu nazvan „Suradnja visokog obrazovanja i industrije – razvoj istraživačke infrastrukture” vrijedan je 17 milijuna EUR, od čega 14 milijuna EUR dolazi iz sredstava EU-a. Centar podržava razvoj regionalne industrije na način da jača istraživačku infrastrukturu u području tehnologija modernih materijala te sustava pametne kontrole i automatizacije. Mapirat će RDI potrebe industrijskih partnera i razviti infrastrukturu za dijeljenje znanja kako bi se odgovorilo na te potrebe. Nacrtom projekta osigurano je buduće pridruživanje dodatnih partnera centru.

<http://fiekprojekt.uni-miskolc.hu/> (samo na mađarskom)

**TROŠAK
PROJEKTA:**
18 milijuna EUR

**FINANCIRANJE
EU-A:**
12 milijuna EUR

(83% EFRR)

Umjetna gnijezda za mrijest za autohtone vrste riba

Uz potporu EU-a, poduzeće Balaton Fish Management Non-Profit Ltd razvilo je i održava umjetna područja za mrijest za ugrožene riblje vrste jezera Balaton. Obnovljena fauna jezera predstavlja lokaciju za slatkovodni ribolov. Krovni projekt uključuje dodatne istraživačke aktivnosti poput genetskog mapiranja autohtonih vrsta i stvaranje banke gena.

<http://balatonihal.hu/>

**TROŠAK
PROJEKTA:**
4 524 000 EUR

**FINANCIRANJE
EU-A:**
4 504 000 EUR

Sve veća stručnost na području precizne poljoprivrede

**TROŠAK
PROJEKTA:
6,5 milijuna EUR**

**FINANCIRANJE
EU-A:
2 milijuna EUR**

(56% EFRR)

Poduzeću KITE Agricultural Services zajedno sa Sveučilištem u Debrecenu i farmom Balogh – MSP-om iz poljoprivrednog sektora – dodijeljeno je 3,6 milijuna EUR za razvoj sustava precizne poljoprivrede koji će biti gospodarski održiv, jednostavan za uporabu i kojim će se povećati zarada poljoprivrednika. Nadalje, projektom će se izgraditi baza stručnog znanja i kapaciteti za osobno savjetovanje na tom području.

Glavni partner u projektu, KITE, odgovoran je za unaprjeđenje postojećih tehnologija precizne poljoprivrede i inženjeringa, uz uspostavu pouzdanih izvora podataka i automatizaciju postupaka obrade i analize podataka. Sveučilište u Debrecenu provodi istraživanja povezana s preciznom poljoprivredom, točnije uz gnojiva, i razvija metodologiju osposobljavanja. Farma Balogh daje zemljište, stručna znanja i opremu za procese istraživanja i testiranja.

Projektom su do danas uspostavljeni znanstveni temelji precizne poljoprivrede (utvrđeno je nekoliko poljoprivrednih parametara), a na temelju empirijskih istraživanja partneri su usporedili utjecaj tradicionalne i precizne poljoprivrede na usjeve (pšenicu, kukuruz, uljanu repicu, suncokret i soju). Na temelju rezultata projekta istraživači su razvili materijale za metodologiju osposobljavanja.

Obnova okoliša potiče lokalno gospodarstvo

U susjedstvu Libakert u Debrecenu provedena je obnova okoliša kako bi se podržao gospodarski oporavak okruga. Ekološki prihvatljivom obnovom područja usmjerenom obitelji obuhvaćen je razvoj infrastrukture usmjeren na životne uvjete i javnu sigurnost, kao i potpora lokalnim poduzećima kojom je potaknuta gospodarska aktivnost u Libakertu. Projektom se daje doprinos širem cilju – gospodarskom razvoju regije – na način da se (mlado) stanovništvo zadržava u njoj i da mu se omogućuju bolji životni uvjeti i kvalitetno obrazovanje/zapošljavanje.

Libakert je bio slabo održavan kvart u Debrecenu sa sve starijim stanovništvom. Međutim, projektom se poboljšala dostupnost okruga putem pješačke zone i razvoja parkirališta. Nadalje, lokalna knjižnica organizira radionice i seminare za sve stanovnike s temama povezanim s, primjerice, ekološki prihvatljivim praksama, razvojem ljudskih resursa, lokalnim identitetom i javnom sigurnošću.

**TROŠAK
PROJEKTA:
710 000 EUR**

**FINANCIRANJE
EU-A:
630 000 EUR**

(88% EFRR)

U sklopu projekta renovirani su lokalni parkovi, igrališta i sportski tereni te postavljene nadzorne kamere. Zelene površine u parkovima očišćene su, zasađena su nova stabla i grmlje te postavljene nove klupe i fontane za pitku vodu.

Održivi gradski prijevoz ulazi u Szeged

Ovom projektu održivog javnog prijevoza dodijeljeno je 3,3 milijuna EUR sredstava EU-a kako bi se poboljšao lokalni javni prijevoz u regiji te potaknulo stanovnike Szegeda da odaberu tu ekološki prihvatljivu mogućnost. Projekt je dio gradskog Plana održive urbane mobilnosti koji odgovara na izazove rastućeg broja stanovnika i s njime povezanih potreba za mobilnošću.

Nekoliko središnjih čvorišta i 40 autobusnih postaja obnovljeno je u središtu grada i jednoj stambenoj četvrti, stavljajući stanovnicima na raspolaganje brži, učinkovitiji i kvalitetniji javni prijevoz. Projektom je kroz obnovu krajobraza, javne rasvjete i pločnika obuhvaćena i sigurnost i ugodnost biciklista i pješaka. U centru su uvedene nove trake za autobuse i bicikliste kako bi javni prijevoz postao brži i privlačniji. Da bi se poboljšale sigurnost i dostupnost, projektirane su nove postaje prilagođene građanima s invaliditetom, a to je napravljeno i s postojećim postajama i pločnicima.

**TROŠAK
PROJEKTA:**
3,4 milijuna EUR

**FINANCIRANJE
EU-A:**
3 milijuna EUR
(88% EFRR)

Inovativna dentalna skrb priprema se za globalno tržište

Uz potporu rizičnog kapitala poduzeće dicomLAB Dental Ltd upotrijebilo je inovativne tehnologije kako bi dentalne operacije učinilo predvidljivijima, sigurnijima i bržima. Poduzeće je usredotočeno na izradu računalno navođenih rješenja koja se uklapaju u svakodnevnu kliničku rutinu stomatologa uz upotrebu intuitivnog tijeka rada i naprednu razinu korisničkog iskustva.

Poduzeće se posvetilo tome da implantate za stomatološku protetiku učini široko dostupnima. Zahvaljujući najsuvremenijoj tehnologiji, kirurškom planiranju za svakog pacijenta posebno i odgovarajućoj opremi ispisanoj 3D pišačem, protetika postaje sigurnija, preciznija i predvidljivija.

Otkad se 2015. pojavilo na tržištu, poduzeće dicomLAB je svoje usluge plasiralo u 15 zemalja. Godine 2018. poduzeće je bilo nominirano za startup godine na dodjeli nagrada Startup and Innovation Award Hungary, a 2019. osnivač i izvršni direktor dr. Endre Varga osvojio je nagradu za osnivača godine.

Sredstva EU-a u ukupnom iznosu 1,5 milijuna EUR u obliku rizičnog kapitala upotrijebljena su za razvoj internetske platforme koju pokreće umjetna inteligencija i koja spaja sve dionike na području stomatološke implantologije. Stomatološkim profesionalcima nudi stvarna rješenja i vodi ih kroz cijeli postupak implantacije.

Uz planove da poduzeće dicomLAB 2.0 bude spremno za tržište do rujna 2020., cilj poduzeća jest stomatološke implantate učiniti dostupnijima i cijenom pristupačnijima široj globalnoj publici. ■

https://www.dicomlab.com/SMART_Guide/

Financijskim instrumentima fonda ESI udvostručuju se ulaganja u projekte

Europska komisija objavila je godišnje izvješće sa sažetkom podataka o upotrebi financijskih instrumenata Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) za razdoblje koje je završilo u prosincu 2018.

U izvješćivanju je ove godine pokazano da su države članice ostvarile znatan napredak putem zajmova, jamstava i vlasničkih ulaganja. Primjena obnovljivih fondova za ulaganja u projekte znatno se ubrzala, uz povećanje od 85% u odnosu na prethodne godine.

U izvješću se održava i raznolikost nacionalnih ili regionalnih programa te različitih područja kojima je pružena podrška. Fondovima ESI pruža se podrška obnovljivim fondovima u svih 10 tematskih ciljeva. Najveći dio sredstava dodijeljen je malim i srednjim poduzećima (56%), a slijede ulaganja u nisko-ugljično gospodarstvo, uglavnom u području energetske učinkovitosti i obnovljive energije (15,5%) te ulaganja u inovacije, istraživanje i razvoj (15,4%).

Do kraja 2018. ukupni programski doprinosi odobreni za financijske instrumente iznosili su gotovo 22,1 milijardu EUR, od čega je 16,9 milijardi EUR bilo iz fondova ESI. Države članice tako su dosegnule gotovo 90% dodjele sredstava za financij-

ske instrumente odobrene za programsko razdoblje 2020. – 2027., udvostručivši iznos ostvaren putem obnovljivih fondova u programskom razdoblju 2007. – 2013.

Putem obnovljivih fondova podržana su ulaganja u 100000 malih i srednjih poduzeća i ostvaren je napredak u potrošnji energije u više od 25000 kućanstava, što je dovelo do godišnjeg smanjenja emisija stakleničkih plinova za preko 54000 tona.

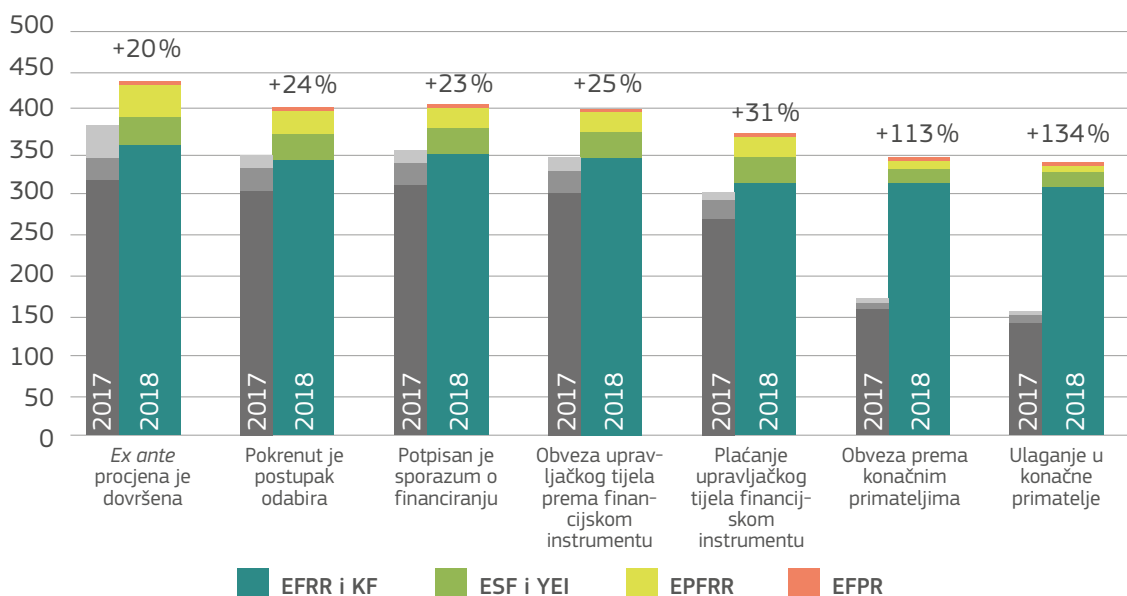
Ipak, još uvijek postoji neistražen potencijal, uz znatne varijacije među državama članicama. Poljska, Švedska, Nizozemska, Mađarska, Portugal, Španjolska, Latvija i Litva dodjeljuju relativno velik udio fondova ESI financijskim instrumentima, dok svega tri države članice nemaju planove za uspostavu nikakvih financijskih instrumenata.

Rezultate za 2018. možete pregledati na web-mjestu platforme fi-compass. Prvi pregled sažetka predstavio je Jonathan Denness, voditelj Odjela, Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku, Europska komisija, na događaju 2019 Financial Instrument Campus u Bruxellesu. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://bit.ly/39fn6dC>

NAPREDAK U POSTAVLJANJU FINACIJSKIH INSTRUMENATA, PREMA BROJU FINACIJSKIH INSTRUMENATA, OD KRAJA 2018. I 2017. (ESIF)

NOVOSTI [UKRATKO]

POKRENUT JE PORTAL INDUSTRIJSKIH KLASTERA U ODGOVORU NA EPIDEMIJU COVID-19

Cilj nove stranice na web-mjestu Europske platforme za suradnju klastera (ECCP) jest podržati napore industrijskih klastera u borbi protiv izazova uzrokovanih epidemijom COVID-19 u Europi. Portal ima dva cilja:

- služi kao jedinstvena točka gdje će biti dostupne pouzdane informacije za industriju, osobito industrijske klastere, o djelovanjima i odlukama Europske komisije i država članica EU-a koje utječu na funkcioniranje unutarnjeg tržišta
- njime se podržava otvoreni forum za rasprave gdje akteri mogu razmjenjivati iskustva, rješenja, zahtjeve i pitanja.

Komisija je već primila preko 1100 ponuda za medicinsku opremu poput maski i respiratora putem klastera koje podržava Europski savez klastera. Uspostavljen je i otvoreni forum za rasprave u svrhu jačanja brze i jednostavne razmjene među akterima u klasterima.

Putem organizacija klastera u cijelom EU-u i šire, potražnja javnih tijela može se usmjeriti prema akterima u industriji. Na primjer, talijanska regija Lombardija pokrenula je nekoliko međunarodnih poziva na nadmetanje za nabavu medicinske opreme za liječenje ozbiljno bolesnih pacijenata u bolnicama te zaštitne opreme za liječnike i medicinsko osoblje. ■

Javna tijela mogu poslati poruku e-pošte na adresu: covid19response@clustercollaboration.eu

SAZNAJTE VIŠE

<https://www.clustercollaboration.eu/coronavirus>

FINANCIJSKA POTPORA EU-A ZA NACIONALNE, REGIONALNE I LOKALNE ZAJEDNICE U BORBI PROTIV KORONAVIRUSA

Elisa Ferreira, povjerenica za koheziju i reforme, i Nicolas Schmit, povjerenik za zapošljavanje i socijalna prava, 18. ožujka 2020. pisali su svim država članicama kako bi ih obavijestili o pojedinačnim potporama dostupnima u sklopu Investicijske inicijative za odgovor na koronavirus (CRII).

U pismima su detaljno obrazloženi dostupni iznosi za svaku državu, vrsta izdataka koji su sada prihvatljivi u okviru strukturnih fondova i fondova solidarnosti EU-a – na primjer, izdatci za potporu zdravstvenim sustavima, nabavu medicinske opreme ili osiguravanje pristupa zdravstvenoj skrbi za ranjive skupine – kao i trenutačne prilike za mobilizaciju sredstava putem EFRR -a i ESF-a.

Štoviše, službe Komisije državama članicama pružaju integriranu podršku putem posebnih timova za CRII za pojedine zemlje. Uz pomoć tih timova osigurati će se dobar protok informacija i brzo donošenje odluka na najpraktičnijoj razini, kao i razgovori o državnim potporama, pitanjima sukladnosti s financijskim propisima i podršci Europskog investicijskog fonda. ■

SAZNAJTE VIŠE

Investicijska inicijativa za odgovor na koronavirus:

<https://europa.eu/!uH33bD>

Kohezijska politika i Fond solidarnosti EU-a daju doprinos Investicijskoj inicijativi za odgovor na koronavirus:

<https://europa.eu/!cq43qb>

OTVORENE SU PRIJAVE ZA NAGRADE REGIOSTARS ZA 2020.

Europska komisija objavila je da je otvoreno 13. izdanje natjecanja REGIOSTARS u sklopu kojeg se nagrađuju najbolji projekti u području kohezijske politike EU-a u pet tematskih kategorija. Posebna tema u 2020. povezana je s proslavama 30. obljetnice programa Interreg, simboličkog programa za prekograničnu suradnju EU-a, uz poseban fokus na „osnaživanje mladih za prekograničnu suradnju”:

- Industrijska tranzicija za pametnu Europu (pametni rast)
- Kružno gospodarstvo za zelenu Europu (održivi rast)
- Vještine i obrazovanje za digitalnu Europu (uključivi rast)
- Uključivanje građana za kohezivne europske gradove (urbani razvoj)
- 30 godina programa Interreg: osnaživanje mladih za prekograničnu suradnju (tema godine).

Internetska platforma za prijavu bit će otvorena do 17. svibnja 2020. Nezavisni žiri sastavljen od znanstvenika na visokoj razini ocijenit će prijavljene projekte i proglasiti pobjednike na svečanosti dodjele nagrada REGIOSTARS koja će se održati u Bruxellesu u listopadu 2020. tijekom Europskog tjedna regija i gradova. Javnost može svoj najdraži projekt odabrati i putem javnog internetskog glasovanja. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://regiostarsawards.eu/>

Jedan za sve, svi za jednoga

Priprema za buduće ponavljanje programa Interreg je u tijeku. Ti programi nisu jedini koji su suočeni s novim regulatornim okvirom. Alati Interacta za usklađenu provedbu (HIT) nude obrasce najboljih praksi u programu, predloške i još mnogo toga.

U temeljeni na zajedničkom poznavanju zajednice Interrega i izravnim povratnim informacijama iz te zajednice, tim će se alatima omogućiti učinkovit i djelotvoran početak novih programa.

Kolege iz Interrega svaki alat HIT-a razvile su u intenzivnom procesu, vodeći računa da svaki dodijeljeni status HIT-a označava alat najbolje prakse za nadolazeće razdoblje. Postojeći praktičari Interrega iz 26 programa posvetili su svoje vrijeme detaljno se usmjerivši na svaki pojedini alat na način koji niti jedan pojedinačni program ne bi mogao postići.

Osmišljen kao integrirani paket za razdoblje 2014. – 2020., HIT programima nudi najbolju zajedničku praksu koju je utvrdila zajednica Interrega. Alati služe kao podrška programima kroz cijele životne cikluse projekata.

Za programe Interrega HIT predstavlja i temelj usklađenog pristupa upravljanju i alatima. To programima koji se odvijaju u cijeloj Europi omogućuje odgovor na kolektivne izazove zajedničkim rješenjima. Bez tog usklađenog pristupa, rješenje jednog programa drugi programi ne bi mogli replicirati.

Što je postignuto HIT-om (2014. – 2020.)?

Prethodni skup alata HIT upotrebljavalo je 66% programa Interrega – neki su ga upotrebljavali u cijelosti uz nekoliko izmjena ili bez njih, dok su drugima alati poslužili kao nadahnuće. Kod programa koji su upotrebljavali specijalistički sustav praćenja iz programa Interact, eMS, bilo je nužno usvajanje temeljnih elemenata HIT-a, jer bez usklađenog pristupa procesima upravljanja programom nije izvedivo izgraditi jedan sustav toliko učinkovito da bi odgovorio na 38 različitih programa.

Neovisnom procjenom utjecaja koju je proveo Centar za istraživanje europskih politika pri Sveučilištu Strathclyde u Škotskoj utvrđeno je da HIT programima nudi niz koristi.

Jedan od njegovih najuočljivijih utjecaja bio je pomak prema većoj usredotočenosti na korisnika jer je svaki alat bio stvoren konkretno da poboljša djelotvornost upravljanja programom, smanjujući u isto vrijeme administrativno opterećenje za podnositelje zahtjeva i krajnje korisnike. To se nije očitovalo samo u alatima, nego su i brojni programi prilagodili svoje upravljanje programom na temelju konačnog skupa alata.

Ukupno 80% programa izvijestilo je da su s pomoću HIT-a uštedjeli ljudske resurse. Programima koji su nastali u razdoblju 2014. – 2020. ili koji su kasnili HIT je dao spremne alate koji su se mogli brzo provesti.

Nadalje, cijeli je proces HIT-a potakao raspravu unutar Interrega o tome koji su minimalni zahtjevi potrebni da bi se zadovoljila pravna usklađenost i dobre prakse upravljanja pro-

„Ako želimo da projekti suradnje daju rezultate s trajnim učinkom, potrebni su nam alati poput HIT-a. Oni nam omogućuju da stvorimo zajednički okvir koji je ključan za glatku provedbu projekata, okvir koji im pomaže da postignu svoje ciljeve.”

Monika Schönerklee-Grasser, Interreg srednja Europa

gramima. HIT je potakao raspravu o tome koji su podaci potrebni za ocjenjivanje, praćenje i kontrolu projekata, omogućujući programima da se više usmjere na ono što bolje djeluje.

Koji su izazovi u sljedećem razdoblju?

Prvi izazov u razvoju HIT-a za novo razdoblje ostaje isti kao u prethodnom. Može ga se izgrađivati samo na zajedničkom razumijevanju toga što su pojedini alati i što se od njih traži. Bez zajedničkog razumijevanja svrhe svakog pojedinog alata, njegovih sastavnih elemenata i njegove vrijednosti za programe Interrega nemoguće je stvoriti odgovarajuću podršku.

Pronalaženje tog zajedničkog razumijevanja važno je ne samo unutar zajednice Interrega, nego i krajnjim korisnicima. Programi Interrega s različitim tumačenjima mogu zbuniti podnosiocima zahtjeva i krajnje korisnike koji imaju kontakt s više programa i koji mogu iz prve ruke svjedočiti tom nedostatku usklađenosti.

S obzirom na to, HIT kreće s mnogo jače pozicije kada se suočava sa starim izazovima i prelazi na nove. Programi su vidjeli kako im to može pomoći, ponudom gotovog proizvoda

„Projekti suradnje koji se odvijaju preko granica zahtijevaju više truda da bismo razumjeli jedni druge. Uporaba usklađenih dokumenata pomaže nam da iste riječi izgovaramo s istim značenjem. HIT nam je dao vjeru u to da pojednostavljenje može funkcionirati.”

dr. Csaba Horváth, Interreg Austrija-Mađarska

ili početne točke za prilagođene verzije alata. S obzirom na to da je upotreba HIT-a jasno opravdana, sljedeći veliki izazov jest pomoći programima da izvrše samo korisne prilagodbe.

„Koliko se pojedini alat može prilagođavati prije no što prestane biti usklađeni alat ključno je pitanje koje želimo riješiti”, govori Polona Frumen iz Interacta koja predvodi proces HIT-a. „Programi možda moraju prilagoditi alate kako bi se uskladili

„Stručnjaci Interrega u HIT-u dijele svoja znanja pri izradi budućih alata za provedbu, težeći kvaliteti i pojednostavljenju. Uporabom istih alata u cijeloj Europi pojednostavljujemo život svakome tko radi s nama.”

Ioana Mantog, Interreg V-A Rumunjska-Bugarska

s nacionalnim pravilima, no dodavanjem stvari često se smanjuje njihova djelotvornost. U sljedećem razdoblju potrebno je više uputa o tome kako prilagoditi alate i kako odbiti kada se predlažu nepotrebne stvari.

„Postoji i neizbježna napetost u nastojanju da se uskladi upravljanje programima, kada su programi čvrsto povezani s načinom na koji rade, što se često pokazalo uspješnim. Postizanje kompromisa i promatranje koristi koje su ostali ostvarili važni su u pronalaženju najboljeg rješenja koje može biti učinkovito za sve programe.”

Prvi HIT proizvod stiže uskoro!

Proces uspostave prvog HIT proizvoda, obrasca za prijavu, pokazuje tu napetost.

„Programi su često u iskušenju da postavljaju dodatna pitanja na obrascu za prijavu. No ako se tim pitanjima ne poboljšava odabir projekata ili ako ona ne omogućuju kasnije učinkovito praćenje, vjerojatno će predstavljati dodatno opterećenje podnositeljima zahtjeva pri ispunjavanju zahtjeva te programima pri objedinjavanju”, dodaje Polona Frumen.

„Jedna od najčešćih dosadašnjih pritužbi naših krajnjih korisnika jest da su programi do sada imali različita pravila; to je dovelo do pogrešaka i zbunjenosti. HIT, stoga, odgovara izravno na potrebe naših krajnjih korisnika.”

Merike Niitepõld, središnji baltički program

Veliki transnacionalni programi s više resursa mogu se nositi s nešto više složenosti za manje poboljšanje u upravljanju projektom, no za manje prekogranične programe već maleno povećanje radnog opterećenja predstavlja mnogo veći izazov.

Obrazac za prijavu HIT-a služiti će i kao temelj za budući sustav praćenja Interacta, zajedno s ostalim sličnim sustavima koje će programi Interrega upotrebljavati u sljedećem razdoblju. ■

ŽELITE LI UPOTRIJEBITI HIT KAO POMOĆ, A NISTE SIGURNI KAKO?

Interact može surađivati s vama kako biste organizirali zajedničke savjetodavne sastanke na kojima bi se detaljnije obuhvatila uporaba HIT-a. Mi možemo odgovoriti na vaša pitanja i pokazati vam kako upotrebljavati alate u svakodnevnom radu.

Organizira se putujuća prezentacija HIT-a kako bi se putem zajedničkih sastanaka doseglo što je više područja moguće.

Za više informacija, obratite se timu HIT-a:

<http://www.interact-eu.net/contact>

SAZNAJTE VIŠE

Interact-eu.net

#EUdatathon 2020: inovacije za Europu uz otvorene podatke EU-a

Četvrto izdanje EU Datathona, natjecanja u upotrebi otvorenih podataka, najavljeno je 19. veljače, pružajući vam priliku da dokažete potencijal otvorenih podataka u današnjem društvu i, naravno, svoju kreativnost i talent!

Natjecanje je i prilika da osvojite dio od ukupnog fonda nagrada koji iznosi 100 000 EUR. Da biste sudjelovali morate predložiti kako razviti aplikaciju u kojoj se povezuju i upotrebljavaju otvoreni skupovi podataka, od kojih je barem jedan među tisućama skupova podataka koje institucije, agencije i tijela EU-a čine dostupnima. Za detaljnije informacije, pogledajte pravila natjecanja: <https://op.europa.eu/en/web/eudatathon/2020-rules>

Očekuje se da će vaša prijava predstaviti prilike za konkretne poslovne modele ili socijalna poduzeća. U njoj moraju biti navedeni i novi odgovarajući pristupi i rješenja kojima se Europi pomaže u postizanju nekih od važnih ciljeva koje je Europska komisija postavila u vezi s upotrebom otvorenih podataka. Stoga ona treba odgovarati jednom od sljedećih tematskih izazova:

- > 1. izazov: **Europski zeleni plan**
- > 2. izazov: **Gospodarstvo koje radi za ljude**
- > 3. izazov: **Novi poticaj europskoj demokraciji**
- > 4. izazov: **Europa spremna za digitalno doba**

Svoj prijedlog uz kratak opis morate podnijeti putem mrežne stranice EU Datathona do **3. svibnja 2020.**

U uži izbor ulazi 12 najboljih timova (tj. tri tima po izazovu). Ako ste jedan od njih, bit ćete pozvani da razvijete svoju aplikaciju i predstavite je između 13. i 15. listopada na **18. Europskom tjednu regija i gradova u Bruxellesu**, događanju koje privlači više od 9 000 sudionika.

Odluka o konačnom poretku pobjedničkih timova za svaki izazov donijet će se na događanju, a timovima će biti dodijeljene sljedeće nagrade (za svaki od izazova): prvo mjesto: 12 000 EUR; drugo mjesto: 8 000 EUR; treće mjesto: 5 000 EUR.

Organizator EU Datathona 2020. je Ured za publikacije Europske unije u bliskoj suradnji s Glavnom upravom za regionalnu i urbanu politiku Europske komisije. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://op.europa.eu/en/web/eudatathon>
 @EU_opendata
 @euinmyregion
 #EUdatathon
 #ideas4EU

Rubrika Svojim riječima časopisa *Panorama* u kojoj dionici na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini navode svoja postignuća za razdoblje 2014. – 2020. i dijele svoja stajališta o tekućim i ključnim raspravama o kohezijskoj

politici nakon 2020. godine. *Panorama* pozdravlja priloge na vašem jeziku koje možemo objaviti u narednim izdanjima. Obratite nam se na adresu regio-panorama@ec.europa.eu za dodatne informacije o smjernicama i rokovima.

Suradnja u području Baltičkog mora za jačanje kohezijske politike

Tijekom proteklih godina situacija u svjetskoj politici bila je izazovna za ciljeve kohezijske politike, a regija Baltičkog mora i sama se suočila s krizom.

Strategija EU-a za baltičku regiju (EUSBSR) multifunkcionalni je alat za kohezijsku politiku. Unatoč nestabilnosti u području, njome su se uspjeli promicati razvoj, riješiti problemi s okolišem i njegovati kultura povjerenja i suradnje među ljudima.

Zaklada Centrum Balticum koja promiče suradnju u regiji Baltičkog mora surađuje sa Strategijom od 2013. Odgovornosti Zaklade uključuju komunikacijske zadatke i uspostavu suradnje s trećim zemljama. Ona upravlja komunikacijskom točkom EUSBSR-a, razvijajući komunikaciju za Strategiju i pomažući joj da postigne svoje ciljeve. Osim toga, Zaklada je odgovorna za suradnju sa susjedima po pitanju strategije, što joj je omogućilo da uključi nove partnere u razvoj regije Baltičkog mora.

Centrum Balticum ponosan je što je dio te mreže i što pridonosi ciljevima kohezijske politike EU-a ostvarujući svoju ulogu u spajanju ljudi i pomaganju ljudima da se međusobno razumiju.

Komunikacija regionalnih utjecaja

Kroz svoje projekte, Zaklada utječe i na realizaciju ciljeva kohezijske politike. U sklopu nedavno dovršene komunikacijske kampanje „Kohezija kroz EUSBSR” naglasila je pozitivne utjecaje politike na makroregiju Baltičkog mora. Kampanja, koja je vođena na društvenim medijima, bila je usmjerena na projekte koje je financirao EU i predstavila je ljude koji su radili na tim projektima i na temelju svojih rezultata ostvarili specifične koristi. Uz širok opseg sudionika, kampanjom su predstavljeni utjecaji politike EU-a i potaknuta je rasprava. Govorilo se o kohezijskoj politici i izrađeni su svima dostupni komunikacijski materijali o njezinim prednostima. Na taj je način bilo moguće komunicirati o kohezijskoj politici čak i nakon završetka kampanje.

Centrum Balticum imao je i zadovoljstvo sudjelovati u projektu ekološkog prijevoza ECOPRODIGL, u kojemu se za promicanje ekološki učinkovitog pomorskog prometa u Baltičkom moru upotrebljava digitalizacija. Na taj se način projektom pridonosi i postizanju klimatskih ciljeva EU-a i Zelenog sporazuma. Pilot-rješenjima koje je proveo ECOPRODIGI pokazalo se da se digitalizacija može upotrebljavati za uštedu goriva i materijala, smanjenje

Profesor Kari Liuhto
Direktor Zaklada Centrum Balticum

emisija i kao pomoć u što učinkovitijem iskorištavanju resursa. Rezultati će biti detaljnije predstavljeni na seminaru u Bruxellesu u svibnju.

Strategijom EU-a za Baltičko more provodi se kohezijska politika tako da se u obzir uzimaju regionalne karakteristike, dok Centrum Balticum koji djeluje kao agilan sudionik u budućnosti želi promicati i suradnju i pionirske aktivnosti regije Baltičkog mora. Nadamo se da ćemo svima iskazati dobrodošlicu u Turku sredinom lipnja, kada će grad biti ispunjen događanjima s temom Baltičkog mora! ■

SAZNAJTE VIŠE

<http://www.centrumbalticum.org/en>

PROJEKTI

AMBICIOZNA PREOBRAZBA POSTINDUSTRIJSKOG KRAJOLIKA

Smještena u istočnom dijelu Češke, tijekom godina Moravsko-Šleska regija doživjela je niz negativnih utjecaja zbog rudarenja crnog ugljena. Međutim, sada se značajna pozornost posvećuje ponovnom kultiviranju zemljišta izloženog rudarenju i uspješnom raščišćavanju posljednjih ostataka rudarske aktivnosti.

U središtu pozornosti trenutačno je regija Karvina, područje na koje je teška industrija posebno loše utjecala. Koncept „Krajolik regije Karvina nakon rudarenja (POHO2030)“ koji trenutačno provodi regionalna agencija Moravskoslezské Investice a Development, a.s. (MSID) postao je svjetionik nade u obnovu područja.

Inicijativa se postupno promijenila u neovisan regionalni program pod nazivom POHO2030 koji je obuhvatio brojne ljude i organizacije. Njihova je kolektivna vizija preobraziti krajolik regije Karvina nakon rudarenja u prosperitetno, živopisno i održivo područje. To bi trebala postati regija u kojoj ljudi uživaju u aktivnoj rekreaciji, regija inteligentnih rješenja koja privlači inovatore i kreativne umove iz cijelog svijeta te regija nove energije koja upotrebljava tehnologiju niske razine energije bez ugljena i obnovljive izvore.

POHO2030 izrastao je iz „Koncepta krajolika regije Karvina nakon rudarenja do 2030. godine“ kojim je ta regija analizirana iz različitih stručnih perspektiva. Na temelju tih analiza predloženo je 10 regionalnih razvojnih planova, uključujući primjere drugih uspješnih preobrazbi krajolika iz Češke i inozemstva.

Koncept je razvijan od 2018. do srpnja 2019. i zaključen Memorandumom o suradnji i regionalnom razvoju. Pri pokretanju projekta u rudniku Gabriela memorandum je potpisalo 36 subjekata, uključujući predstavnike Moravsko-Šleske regije, poduzeća, sveučilišta, interesnih skupina, regionalnih instituta i lokalnih općina.

Uvođenje ambicioznih promjena

Tijekom prve faze koja će trajati do 2021. glavni ciljevi projekta su inicirati promjene, uspostaviti nove forume za suradnju i organizacije kojima će se konsolidirati vizija, širiti informacije i regija učiniti privlačnijom.

Uspostavit će se službena platforma za koordinaciju rada, a pokreće se i marketinška kampanja s ciljem promjene imidža regije čineći je pristupačnijom za javnost.

Tijekom druge faze (2022. – 2026.) u potpunosti će se provesti pilot-projekt i strateški projekti kako bi se poboljšala pristupačnost regije u skladu s prilagodbom na klimatske promjene. Cilj je privući privatne resurse i ulaganja u regiju, kao i ostvariti prilike financiranja iz više izvora u javnom i privatnom sektoru.

Program će doživjeti vrhunac u trećoj fazi, od 2027. do 2030., vodeći prema ispunjenju vizije i dovršetku onih projekata koji su pridonijeli preobrazbi krajolika nakon rudarenja u prosperitetnu, živopisnu i održivu regiju.

Cilj je da se u širokim područjima provedu revitalizacija, prilagodba i prenamjena kako bi se stvorili novi održivi gradski okruzi, pametni industrijski parkovi, turistička središta, tehnološki parkovi, kreativni centri, galerije, područja za prezentacije i izložbe itd. u sklopu vrlo ambicioznog programa za Moravsko-Šlesku regiju i za Češku u cjelini. ■

SAZNAJTE VIŠE

<http://www.poho2030.com/>

Facebook POHO2030

PROJEKTI

PREKOGRANIČNIM PROJEKTOM POBOLJŠAVA SE PALIJATIVNA SKRB

**UKUPNO ULAGANJE
921 708 EUR**

**DOPRINOS EU-A
783 454 EUR**

Ljudima iz ruralnih područja na granici Srbije i Hrvatske pruža se bolja skrb na kraju života zahvaljujući prekograničnom projektu TakeCare! koji se financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

Projektom Take Care! poboljšana je pristup i podignuta kvaliteta palijativne skrbi za stotine osjetljivih stanovnika dvaju susjednih ruralnih područja, Vukovarsko-srijemske županije u Hrvatskoj i Srijema u Srbiji.

Poput brojnih drugih seoskih zajednica, te regije karakteriziraju sve starije stanovništvo, loša infrastruktura i nejednaka raspodjela resursa. Mladi ljudi odlaze drugamo potražiti svoju priliku. Slijedom toga, zdravstvene i socijalne usluge za starije, invalide i smrtno bolesne ljude nisu dostatne.

Palijativna skrb nužna je takvim ljudima kako bi posljednje faze svog života dočekali udobno i s dostojanstvom. Iako im je takva skrb već pružena, postojao je prostor za poboljšanje njezine kvalitete i osposobljavanje osoblja u cijeloj pograničnoj regiji.

Tijekom 20 mjeseci u sklopu projekta TakeCare! formirano je sedam mobilnih timova za palijativnu skrb u Hrvatskoj, novi odjel za palijativnu skrb u Srbiji i održan je specijalistički tečaj za zdravstvene djelatnike i socijalne radnike.

Razmjena stručnih znanja

Projekt je uspostavilo pet lokalnih organizacija koje blisko surađuju s pacijentima kojima je potrebna palijativna skrb u svakoj regiji. One uključuju udrugu osoba s invaliditetom Bubamara i starački dom u Iloku u Hrvatskoj, a u Srbiji opću bolnicu

u Sremskoj Mitrovici, Regionalnu razvojnu agenciju Srem i humanitarnu organizaciju Caritasu u Sremskoj Mitrovici. Povratne informacije primatelja palijativne skrbi i njihovih obitelji pomogle su partnerima u utvrđivanju prioriteta.

Zahvaljujući dijeljenju stručnih znanja, sedam multidisciplinarnih timova sada putuje Vukovarsko-srijemskom županijom u posebnim kombijima i pruža palijativnu skrb. Opća bolnica u Sremskoj Mitrovici ima novi odjel posvećen skrbi o smrtno bolesnim pacijentima.

U suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu u Hrvatskoj, projektom TakeCare! osmišljen je i tečaj za 40 zdravstvenih djelatnika i socijalnih radnika. Naučili su kako odgovoriti na medicinske, psihijatrijske i psihološke potrebe pacijenata i pružiti podršku kolegama, istovremeno stvarajući mrežu kako bi ostali u toku s najboljom praksom.

Čvršći temelji

Povećani kapacitet omogućio je da 968 pacijenata primi skrb novih timova tijekom samog projekta, a u planu su dodatna poboljšanja. Partneri projekta TakeCare! i suradničke organizacije surađuju bliže nego prije i stvorili su strategije za bolje usluge.

Projektom je i povećana svijest javnosti o važnosti dobre kvalitete života ranjivih skupina te stvoren čvršći osjećaj zajedničkog identiteta regije. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://www.takecare-palliative.com>

PROJEKTI

VIRTUALNA ISTRAŽIVAČKA MREŽA ZA PAMETNIJU INDUSTRIJU

**UKUPNO ULAGANJE
1 679 129 EUR**

**DOPRINOS EU-A
1 595 173 EUR**

Europski fond za razvoj financirao je projekt SmartIC, kojim je povezano 27 centara u Estoniji koji istražuju Industriju 4.0 – tehnologiju za digitalnu proizvodnju. Virtualni laboratorij pokreće inovacije za sljedeću generaciju europske industrije.

Projekt Core Smart Industry Center (Smart IC) pokrenut je 2017. kako bi se znanstvenicima u Estoniji omogućilo dijeljenje infrastrukture i bolja koordinacija istraživanja za pametnu proizvodnju. Cilj jest pomoći industrijama u cijeloj Europi da prijeđu na proizvodnju s visokim kvalifikacijama i višom tehnologijom kako bi postale produktivnije i konkurentnije.

Ključne primjene uključuju kontrolu kvalitete prototipova, samohodna industrijska vozila, industrijske robote, virtualnu i proširenu stvarnost za proizvodnju, uporabu održive energije te poboljšano održavanje i proizvodnju.

Dva sveučilišta, 25 istraživačkih laboratorija i otprilike 70 istraživača povezani su putem virtualne istraživačke mreže Smart IC. Sva koordinacija između sudionika odvija se putem interneta pa nema potrebe za skupim uredima i upravljačkim objektima.

Njihovim se zajedničkim sposobnostima jačaju estonski kapaciteti za istraživanje i razvoj u pametnoj proizvodnji. Osim toga, sveučilišta jednostavnije sklapaju partnerstva s poduzećima kako bi razvijala tehnologiju za gospodarstvo budućnosti.

Povezana evolucija

Tehnološko sveučilište u Tallinnu (TalTech) i Sveučilište prirodnih znanosti (ULS) u Tartu u Estoniji okosnica su projekta SmartIC.

Potpora Europskog fonda za regionalni razvoj pomogla je TalTechu da razvije laboratorij za 3D ispis metalnih i kompozitnih prototipova. Sastoji se od laserskog stroja za taljenje koji upotrebljava patentiranu tehnologiju za brži ispis. U međuvremenu, ULS je uspostavio novi laboratorij za računalnu tomografiju s naprednim 3D skenerom visoke rezolucije koji daje slike presjeka predmeta.

Ta kombinacija može biti vrlo korisna za proizvođače koji žele unaprijediti svoje proizvode ili za razvojne inženjere koji stvaraju nove predmete.

Primjerice, ta su dva laboratorija surađivala na proizvodnji metalnih pčela za spomenik žrtvama komunizma u Estoniji. Laboratorij pri ULS-u skenirao je bumbara iz estonskog prirodoslovnog muzeja i digitalno prilagodio skenove kako bi dobio pčele različitih veličina. Laboratorij pri TalTechu potom je ispisao 20 000 pčela od nehrđajućeg čelika s pomoću metalnog praha.

Proces je bio izravan jer TalTech, ULS i drugi laboratoriji mogu rukovati opremom, dizajnirati proizvode i provoditi testiranja na daljinu. Samo 2018. virtualni je centar proveo više od 100 projekata istraživanja i razvoja na području industrijske digitalizacije, što svjedoči snazi suradnje. ■

SAZNAJTE VIŠE

<http://smartic.ee>

PROJEKTI

PROMETNA MREŽA S NISKOM RAZINOM UGLJIKA U KARLSRUHEU U NJEMAČKOJ

**UKUPNO ULAGANJE
7 221 576 EUR**

**DOPRINOS EU-A
3 529 423 EUR**

Uz potporu Europskog fonda za regionalni razvoj u sklopu projekta regiomove razvija se integrirana mreža mobilnosti u Karlsruheu. Putnici se neometano prebacuju između različitih vrsta prijevoza s niskom razinom ugljika koji predstavlja pristupačnu alternativu osobnim vozilima.

Pružatelji usluge javnog i zajedničkog prijevoza povezani su u mrežu koja obuhvaća grad Karlsruhe te okolne gradove i sela. Ljudi do svog odredišta mogu stići autobusom, vlakom, zajedničkim automobilom ili biciklom ili kombinacijom prijevoznih sredstava.

Regiomove olakšava planiranje i plaćanje putovanja uz upotrebu javnog i zajedničkog prijevoza te pomaže smanjiti emisije ugljika. Činjenica da se grad i šira regija oko njega nalaze u istoj prometnoj mreži poboljšava mobilnost prema ruralnim zajednicama i iz njih.

Javni sustav prijevoza pruža temeljnu uslugu. Privatna prijevoznička poduzeća nude dodatne veze pod svojim robnim markama, što im daje neovisnost unutar sustava, ali i pristup novim korisnicima s obzirom na to da su dio mreže.

Putnicima nisu potrebni računi niti pretplate za različite pružatelje usluga. Aplikacija razvijena u sklopu regiomove obuhvaća cijelu mrežu.

Aplikacijom se pojednostavljuje planiranje putovanja. Ljudi se prijavljuju putem pametnih telefona ili osobnih računala, unesu početne i krajnje točke putovanja i odaberu preferiranu rutu. Potom rezerviraju i plate cijelo putovanje odjednom, bez obzira koliko poduzeća obavlja prijevoz na različitim dijelovima putovanja.

Fleksibilan izbor

Već otprilike 20 autobusnih i željezničkih poduzeća pruža usluge u gradskoj mreži javnog prijevoza u Karlsruheu. Novi se pružatelji usluga mogu dodati mreži regiomove u bilo kojem trenutku, kao i usluge zajedničke upotrebe bicikala i automobila, kako bi na raspolaganje stavili još više mogućnosti putovanja.

Kako bi se povećala fleksibilnost mreže, čvorišta mobilnosti – nazvana „regio-move ports” – ponudit će putnicima nekoliko vrsta prijevoza na jednom mjestu, poput stajališta bicikala, autobusne postaje i zajedničkih automobila. Cilj projekta jest izgradnja sedam takvih čvorišta širom regije Karlsruhea do 2021., i u gradovima i u malenim zajednicama, da bi se poboljšala povezanost u regiji.

Usluge prijevoza ostat će u službi lokalnog stanovništva i poduzeća. S obzirom na to da platformom za mrežu upravlja tijelo nadležno za javni prijevoz Karlsruhea, stanovnici imaju pravo glasa kada je u pitanju ispunjavanje njihovih potreba.

Mreža će održivi prijevoz učiniti realnijom mogućnošću, a udaljavanje od uporabe automobila pomoći će u smanjenju gužvi i zagađenja zraka u gradovima. Bolja povezanost s gradskim područjima poboljšat će i prilike za rad i odmor stanovnika ruralnih zajednica, osobito onih koji ne znaju voziti ili nemaju pristup automobilu.

Prije svega, poboljšani pristup prijevozu s niskim razinama ugljika može pomoći Karlsruheu da postane klimatski prihvatljiva regija. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://www.regiomove.de/>

PROGRAM

12. – 15. LISTOPADA

Bruxelles (BE)

18. Europski tjedan regija i gradova

PРАВNA OBAVIJEST

Europska komisija niti bilo koja osoba koja djeluje u ime Europske komisije nije odgovorna za uporabu sljedećih informacija.

Luksemburg: Ured za publikacije Europske unije, 2020.

PDF: ISSN 2315-0823 KN-LR-20-001-HR-N

© Europska unija, 2020.

Politika ponovne uporabe dokumenata Europske komisije uređena je na temelju Odluke Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.).

Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena.

Za svaku uporabu ili reprodukciju elemenata koji nisu u vlasništvu Europske unije možda će biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava.

Ovaj časopis je tiskan na bugarskom, engleskom, francuskom, grčkom, njemačkom, poljskom, rumunjskom, španjolskom i talijanskom jeziku na recikliranom papiru. Dostupan je na 22 jezika na **web**-mjestu:

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/panorama-magazine/

Sadržaj izdanja dovršen je u travnju 2020.

Printed by Bietlot in Belgium

FOTOGRAFIJE (STRANICE):

Naslovna stranica: © ELI-HU Non-Profit Ltd;

Stranica 3.: © Europska unija;

Stranica 4.: © Europska unija;

Stranica 5.: © Europska unija;

Stranica 6.: © iStock/homydesign;

Stranica 7.: © iStock/Kbarzyczki;

Stranica 8.: lijevo © Family Park; Centre © Baptiste Almodovar; desno © Άγγελος Σακκάς;

Stranica 9.: © Europska unija;

Stranica 13.: © iStock/scyther5;

Stranica 14.: © Pôle pédiatrique de Cerdagne, ALEFPA/Marion Cordier, Thierry Calvat;

Stranica 15.: © Zastrzezone/Adam Wolosz;

Stranica 16.: © iStock/gui00878;

Stranica 19.: © EEN;

Stranica 20.: © Upravljačko tijelo, Operativni program infrastrukture prometa, Okoliš i održivi razvoj;

Stranica 23.: © iStock/scyther5;

Stranica 24.: © iStock/courtneyk;

Stranica 25.: © iStock/gorodenkoff;

Stranica 26.: © Iskra Tsankova;

Stranica 27.: © Europska unija;

Stranica 28.: © iStock/Andrey Danilovich;

Stranica 29.: © iStock/gorodenkoff;

Stranica 30.: © Ministarstvo inovacija i tehnologije, Mađarska;

Stranica 32.: gore © ELI-HU Non-profit Ltd;

dolje © Uprava za upravljanje vodama u regiji Central-Tisza;

Stranica 34.: gore © KITE Agricultural Service and Trade Corp;

dolje © Kreatív Tanácsadó Központ Kft;

Stranica 35.: gore © Kreatív Tanácsadó Központ Kft;

dolje © DicomLAB Dental Kft;

Stranica 38.: © iStock/Varijanta;

Stranica 39.: © Interact;

Stranica 42.: © Zaklada Centrum Balticum;

Stranica 43.: © Poho2030;

Stranica 44.: © iStock/MartinPrescott;

Stranica 45.: © TalTech 2019;

Stranica 46.: © iStock/Daniel Kloe.

OSTANITE U KONTAKTU

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EUinmyRegion

EUinmyregion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

EUinmyregion

euinmyregion

ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Ured za publikacije
Europske unije

Europska komisija
Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku
Komunikacija – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles
E-pošta: regio-panorama@ec.europa.eu